

SISEKAITSEAKADEEMIA
20 aastat parimate nimel

Sisekaitseakadeemia

20 aastat parimate nimel

Estonian Academy of Security Sciences
20 years for excellence

Koostanud:

Prof. Feliks Angelstok, Sisekaitseakadeemia

Prof. Peeter Järvelaid, Tallinna Ülikool

Lauri Tabur, Sisekaitseakadeemia

Toimetanud:

Raile Reigo, Sisekaitseakadeemia

Ene Puhm, Sisekaitseakadeemia

Ramon Loik, Sisekaitseakadeemia

Rein Vaher, Sisekaitseakadeemia

Küljendanud: Marju Veermäe

Kaane kujundanud: Kontuur Leo Burnet

Fotod: Sisekaitseakadeemia arhiiv

Dokumendid: Rahvusarhiiv

Kirjastanud:

Sisekaitseakadeemia

Kase 61, Tallinn www.sisekaitse.ee

Trükkinud: Raamatutrükikoda

ISBN 978-9985-67-205-1

Eessõna

Möödunud sajandi neljakümne-
dail okupatsioonijärgselt katkenud
paljude saatuste hulgas oli ka kõik
see, mis puudutas omariikluse toimi-
miseks vajalike riigiametnike etteval-
mistust. Seda kuni iseseisvuse taasta-
miseni, mil oli antud ka riiki ja selle
kodanikke kaitsvatel institutsioonidel
taas ellu tulla. Nüüd juba uuel, kaas-
ajale omasel värskel kujul. Sisekaitse-
akadeemia kahe aastakümne pikkune
senine areng võib oma uudse korral-
duse ja omast ajast ees käiva värskel
lähenemisviisi tõttu tunduda väliselt
ehk isegi veidi hüpleva ja ikka veel
oma suunda otsivana, kuid sügavamal
süvenemisel on akadeemia sees
võimalik näha sisemist arengut, mis
päris kindlalt jäänud akadeemia loo-
jate poolt paika pandud väärtuste juurde. Sellel kiire
arengu perioodil pole olnud vahet, kas akadeemia
seinte vahel koolitati tulevasi kaitseväeohvitseri või on
siin vormikandjate hulgas enam silma paistnud polit-
seinikud, piirivalvurid, päästjad, maksu- ja justiitsamet-
nikud. Või hoopis nende erialade üliõpilased, kes õpin-
gute ajal vormirõivast ei kandnud. Viimaste hulka on
akadeemias kuulunud haldusametnikud, migratsiooni-
ametnikud ja kohtunikuabid. Kõiki neid inimesi on
läbi kahekümne aasta haritud siiraimas austuses oma
riigi ja selle põhiseadusliku korra suhtes.

Seega pole akadeemia kasvandike jaoks olnud vahet,
kas neid on vannutatud teenistusse kaitseväge või polit-
sei- ja piirivalveametnikele omase deviisi „teenin Eesti
Vabariiki” või siis näiteks Eesti tuletõrje- ja päästetõrje-
jatele omase ajaloolise tuletõrje lipukirja: „Jumala auks,
ligimese kaitseks” alla. Olenemata ajaloolisest deviisist,

Foreword

Among the many fates that
broke in the 1940s after the begin-
ning of occupation, also the train-
ing of the civil servants necessary
for the functioning of statehood
came to a screeching halt. The
halt lasted until restoration of
independence, at which point the
institutions defending the state and
its citizens had to be revived again
- this time around in a fresh form
characteristic to the modern world.
The two decades of development
of the Academy of Security Sci-
ences so far may, due to its innova-
tive organization and the fresh pro-
active approach, seem outwardly
perhaps even a little bouncy and
still in the look for its direction.

However, when taking a deeper look at the Academy, we
can see an internal development firmly maintaining the
values established by its founders. During this period of
rapid development, the Academy has provided educa-
tion to future military officers, police officers, border
guards, rescuers, tax and judicial officials, who proudly
wear their uniform when protecting the security of our
country and people. There have however been students
for whom uniform was not a daily attire. At the Acad-
emy, the latter have included wide range of public serv-
ants for ministries, migration service and courts. All
these people have been educated through twenty years
in the sincerest respect for our country and its constitu-
tional order.

So for the alumni of the Academy, there has been
no difference whether they have been sworn into ser-
vice under the motto “Serving the Republic of Estonia”

on akadeemia kõiki õppureid ühendanud kooli loojate poolt sõnastatud ühised väärtused ja hoolivus oma riigi suhtes. Ning kindlasti ka meie riigi jaoks nii olulised sümbolid – riigi vapp, mis kantud meie rahva suurima sõjalise katsumuse Vabadussõja kangelaste aumärgile, Vabaduse Ristile. Enamus akadeemia vilistlastest kannavad neid samu sümboleid ka täna endaga kaasas, kas siis lõpusõrmusel, kuuerevääril või kõrgkooli lõpumärgil, mis uhkena vormikuue parempoolset taskut ehib.

Nautigem siis meiegi üheskoos siinse pildikogumiku vahendusel seda kahtekümmet aastat ajalugu, kui väikese riigi väikesest kõrgkoolist on välja kasvanud Euroopa sisejulgeolekuhariduse üks lipulaevu, mis mitte ainult ei käi globaalse maailmaga sama jalga vaid suudab ka maailmaelus edukalt kaasa rääkida.

Lauri Tabur
rektor

characteristic to the Defense Forces or Police and Border Guard officers, or under the typical historical motto of the Estonian fire and rescue personnel: “To the glory of God, to the protection of our fellow men”. Notwithstanding the historic motto, all the students of the Academy have been unified by the common values voiced by the creators of the school, and by caring for our country. And of course, they have been unified by the symbols so important for our country - the coat of arms, which has been included on the decoration - the Cross of Liberty - of the heroes of our nation’s biggest military ordeal War of Independence. Most of the alumni of the Academy wear these same symbols today, whether on their graduation ring, on their lapel or on the Academy graduation badge, which proudly emblazons the right pocket of their uniform jacket.

Let’s thus enjoy together, with the mediation of this photo collection, the twenty years of history, where a small university of a small country has grown into a flagship of European internal security education; and not only is it capable of keeping up with the global world, but it is also able to successfully enrich it with its own contribution.

Lauri Tabur
Rector

Sisukord

Kuidas see kõik alguse sai?	6
Sisekaitseakadeemia pildis	40
1992	41
1993	47
1994	53
1995	59
1996	65
1997	71
1998	77
1999	83
2000	88
2001	93
2002	99
2003	105
2004	109
2005	115
2006	121
2007	127
2008	123
2009	139
2010	145
2011	151
2012	155
Sisekaitseakadeemia töötajad	162
Sisekaitseakadeemia rektorid	167
Sisekaitseakadeemia emeritprofessorid	172
Sisekaitseakadeemia vilistlased	174

Contents

How did it all begin?	6
Estonian Academy of Security Sciences in pictures	40
1992	41
1993	47
1994	53
1995	59
1996	65
1997	71
1998	77
1999	83
2000	88
2001	93
2002	99
2003	105
2004	109
2005	115
2006	121
2007	127
2008	123
2009	139
2010	145
2011	151
2012	155
Employees of the Academy	162
Rectors of the Academy	167
Professors Emeritus of the Academy	172
Alumni of the Academy	174

Kuidas see kõik alguse sai?

Iseseisva riigi toimimiseks vajalike struktuuride loomisele mõtlesid Eesti riigimehed juba enne iseseisvuse tegelikku taastamist. Olulisimaks ülesandeks oli toimiva riigi- ja korrakaitse tagamine, selleks vajalike institutsioonide asutamine ning nende mehitamine riigile lojaalsete ja kompetentsete inimestega. Riigikaitse kõrghariduse loomine oli kindlasti osa sellest.

Eestis praktiliselt puudusid koolid spetsialistide ettevalmistamiseks riigi sise- ja väliskaitsega tegelevatele institutsioonidele. Et riigikaitse on üks iseseisva riigi põhifunktsioonidest, siis oli kogu sellealane haridus endises N Liidus rangelt impeeriumi keskasutuste kontrolli all. Nii ei olnud Eestis ühtegi õppeasutust kõrgharidusega spetsialistide koolitamiseks riigi sisekaitseteenistustele ja armeele. Seetõttu ei saanud Eestis rääkida mitte olemasoleva koolitussüsteemi ümberorienteerimisest ja reformimisest, vaid täiesti uue süsteemi loomisest.¹

Ainsad koolid Eestis, kus valdkonnaga vähegi kokkupuudet, olid Tallinnas Nõmmel asunud Miilitsa Erikeskkool, mis andis lõpetajatele kesk-eriharidusega juristi kvalifikatsiooni, ja Pirita-Kosel 1980-ndatel aastatel tegutsemist alustanud ning paar lendu lõpetajaid andnud Ehitusvägede Kõrgem Poliitiline Sõjakool. Viimase lõpetajad töötasid armees ehitusvägedes (selline väeliik oli N Liidu armees olemas) väeosade ülemate asetäitjatena poliitalal. Oli selge, et see kool ei sobinud iseseisva demokraatliku riigi ohvitseride kooliks ümberkujundamiseks.

1. augustil 1990. aastal kirjutati Moskvas alla kokkuleppele Eesti Vabariigi Valitsuse ja NSV Liidu Siseministeeriumi vahel „Eesti Vabariigi Valitsuse ja NSV Liidu Siseministeeriumi kokkulepe vastastikuste suhete kohta siseasjade organite tegevussfääris.” Selles kokkuleppes olid olemas ka punktid, mis mõjutasid sisejulgeolekualast hariduse andmist Eestis. Nii kohustus NSV Liidu Siseministeerium „andma 1990/91. õppeaastast Tallinna Miilitsa Erikeskkooli Eesti Vabariigi Siseministeeriumi haldusse, jättes selle isikkoosseisu ajutiselt (kuni teistest liiduvabariikidest

How did it all begin?

Estonian statesmen were thinking about the establishment of structures required for the functioning of an independent state already before independence was actually restored. The most important task was to ensure functioning national defence and public order, the establishment of institutions required for that purpose and the staffing of these institutions with loyal and competent people. The establishment of an institution of higher education for national defence was without a doubt a part of the above mentioned.

There were virtually no schools in Estonia for preparing specialists for public and national defence institutions. As public defence is one of the principal functions of an independent state, all of the education in this area was strictly under the control of central authorities of the empire in the former Soviet Union. Thus, there were no educational institutions in Estonia for educating specialists with higher education for the national defence services of the state and the army. Therefore, in Estonia one could not speak about the reorientation of existing training system but about the establishment of a completely new system.¹

The only schools in Estonia that had even the slightest contact with this area were the Special Secondary School of Militia which was located in Nõmme in Tallinn and gave its graduates the qualification of a lawyer with secondary specialized education and the Higher Political Military School of the Construction Army which started operation in the 1980s at Pirita-Kose. The graduates of the latter worked in the Construction Army of the Armed Forces (a kind of military service that existed in the Soviet Army) as deputy political commanding officers of military units. It was clear that this school was not suitable for transformation into a school for officers of an independent democratic country.

On August 1st 1990, “Agreement between the Government of the Republic of Estonia and the Ministry of Internal Affairs of the Soviet Union on Mutual Relations in the Sphere of Activity of the Bodies of Internal Affairs” was signed in Moscow between the Government of the Republic of Estonia and the Ministry of Internal Affairs of the Soviet Union. This agreement also included articles which influenced the provision of national defence educa-

EESTI VABARIIGI VALITSUS

m ä ä r u s

15. aprillist 1992.a. nr. 117

Tallinn, Toompea

Eesti Sisekaitse Akadeemia kohta

Eesti Vabariigi Valitsus m ä ä r a b:

1. Asutada Sisekaitse Akadeemia ja registreerida tema ajutine põhikiri (juurde lisatud).

2. Anda Eesti Sisekaitse Akadeemiale üle endise Nõukogude armee Ehitusvägede Kõrgema Poliitilise Sõjakooli territoorium, hooned, rajatised ja vara.

3. Eesti Vabariigi Rahandusministeeriumil:

1) avada Eesti Sisekaitse Akadeemia finantseerimine riigieelarvest;

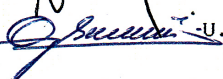
2) eraldada Eesti Sisekaitse Akadeemiale hoonete ja rajatiste rekonstrueerimiseks käesolevaks aastaks vajalikud eelarvelised vahendid.

4. Tunnistada kehtetuks Eesti Vabariigi Valitsuse 31.oktoobri 1991.a. määrus nr.226 ja 13.jaanuari 1992.a. määrus nr.13 Eesti Politseiakadeemia kohta.

5. Muuta Eesti Vabariigi Valitsuse 17.detsembri 1991.a. korralduse nr.503-k sõnastust, asendades selles sõnad "moodustatava Eesti Politseiakadeemia" sõnadega "Eesti Sisekaitse Akadeemia".

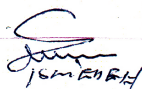
Eesti Vabariigi Valitsuse
esimees

T.VÄHI

Eesti Vabariigi riigiminister U.VEERING

23m ml

6000. 1991.

I.KLAMARI

Klamer
I.KLAMARI

*Võetud vastu Valitsuse
istungil määrusega
arvestatud. EKI*

1989. aastal õppima asunud kursandid lõpetavad kooli) NSV Liidu Siseministeeriumi operatiivreservi, samuti „korraldama Eesti siseasjade organite kaadri koolitust ja ümberõpet NSV Liidu Siseministeeriumi õppeasutustes.”²

Miilitsa Erikeskkool nimetati Vabariigi Valitsuse (VV) määrusega 14. jaanuarist 1991 Riikliku Politseiameti Politseiakadeemiaks ja see jätkas esialgu tööd.³ Lisaks loodi 5. juunil 1990 Siseministeeriumi Politseikool Paikusele. Reakosseisu ametikoolid olid olemas, puudus aga õppeasutus juhtivkosseisu koolitamiseks kõrghariduse baasil.

Taasloodud Eesti Politsei vajas organisatsiooni töövõime ja jätkusuutlikkuse ning seega ka riigi sisejulgeoleku tagamiseks kõrgkooli staatuses õppeasutust. Eesti oli endistest liiduvabariikidest ainus, kus puudus siseministeeriumi kõrgkool ja selle tõttu ka kõrghariduse tasemel õppetöö ja õppejõud. Juhtivad miilitsatöötajad omandasid kõrghariduse Moskva ja Leningradi õppeasutustes.⁴

Tolleaegse politseiameti õigusosakonna juhataja Aare Kruuser meenutab⁵, et politseiamet ja siseministeerium tegid 1991. aasta sügisel valitsusele ettepaneku reorganiseerida endine Miilitsa Erikeskkool Eesti Politseiakadeemiaks, mille põhiülesanne oleks keskeri- ja kõrgharidusega spetsialistide ettevalmistamine. Selle ettepaneku kiitis valitsus heaks 28. oktoobril 1991 ja tegi siseministeeriumile koos haridusministeeriumiga ülesandeks koostada ja esitada valitsusele põhikirja projekt.

tion in Estonia. Thus, the Ministry of Internal Affairs of the Soviet Union committed to the following: “starting from the 1990/1991 academic year to assign the Tallinn Special Secondary School of Militia into the area of administration of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Estonia leaving its staff temporarily (until the cadets who started their studies in 1989 have finished the school) in the operating reserve of the Ministry of Internal Affairs of the Soviet Union, and also to “organize the training of the staff of the bodies of internal affairs of Estonia and the retraining in the educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of the Soviet Union.”²

The Special Secondary School of Militia was named the Police Academy of the National Police Board by the Government of the Republic (GR) Regulation of 14 January 1991 and it continued its activities for the time being.³ In addition, the Police School of the Ministry of Internal Affairs in Paikus was founded on 5th June 1990. There were vocational schools for the members of rank but no educational institutions for educating the commanding staff on the basis of higher education.

The re-established Estonian Police needed a higher education institution for the purpose of ensuring the working capacity and sustainability of the organization and thus also for ensuring internal security of the state. Estonia was the only republic among the former republics of the Soviet Union that did not have a higher educational institution of the Ministry of Internal Affairs and therefore did not have the studies and teaching staff on the level of higher education. Leading militia officers acquired their higher education in educational institutions in Moscow and Leningrad.⁴

Aare Kruuser, Head of Legal Department of the Police Board of the time recalls⁵ that the Police Board and the Ministry of Internal Affairs made a proposal to the Government in autumn 1991 to reorganize the former Special School of Militia as the Estonian Police Academy the main task of which would be the preparation of specialists with secondary specialized education and with higher education. The Government approved this proposal on 28th October 1991 and delegated to the Ministry of Internal Affairs and the Ministry of Education the task of preparing the draft statutes and submitting the latter to the Government.

EESTI VABARIIGI VALITSUS

m ä ä r u s

7. juulist 1993.a. nr. 209

Tallinn, Toompea

Eesti Sisekaitse Akadeemia struktuuri
ja nime muutmise kohta

Vabariigi Valitsus m ä ä r a b:

1. Nimetada Eesti Sisekaitse Akadeemia ümber Eesti Riigikaitse Akadeemiaks.
2. Kehtestada, et Eesti Riigikaitse Akadeemia koosseisus on politseikolledž, korrektsioonikolledž, päästekolledž, tollikolledž ja kaitsejõudude ühendatud õppeasutused.
3. Vabariigi Valitsuse 15.aprilli 1992.a. määruses nr.117 "Eesti Sisekaitse Akadeemia kohta" (RT 1992, 14, 234) asendada nimetus "Eesti Sisekaitse Akadeemia" nimetusega "Eesti Riigikaitse Akadeemia". Eesti Riigikaitse Akadeemial viia oma põhikiri kooskõlla käesoleva määrusega.
4. Kultuuri- ja Haridusministeeriumil esitada kooskõlastatult Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumiga Vabariigi Valitsusele ettepanekud Eesti Riigikaitse Akadeemia palgakorralduse aluste kohta 6.septembriks 1993.a.

Peaminister

M.LAAR

Kultuuri- ja haridusminister

P.-E.RUMMO

Riigisekretär

Ü.KAEVATS

1062m MT

Põhikirja autoritest

Põhikirjade koostamisel juhindutakse teoreetilistest ja kontseptuaalsetest seisukohtadest organisatsiooni kohta juhul, kui need on formuleeritud. Millest said lähtuda akadeemia põhikirja koostajad? Üldtunnustatud ja huvitatud ametkondade poolt heakskiidetud kontseptsiooni ei olnud olemas. Mõned mõtted jätkusuutliku politsei kujundamiseks olid äsja vastu võetud politseiseaduse ettevalmistajatel.⁶ Teoreetiliste teadmistega pakkus tuge õigusteaduste doktor professor Eduard Raska, kelle kitsam eriala oli kriminoloogia.

E. Raska töötas tol ajal Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kantselei nõunikuna julgeoleku probleemide valdkonnas ja oli akadeemia loomise kindel toetaja. Ta külastas kahel korral, 1990. ja 1991. aastal Ameerika Ühendriike, kus tutvus FBI Akadeemiaga Virginias, politseikoolide ja korrektsiooniasutustega New Hampshire'is ja Massachusettsis ning lõi sidemeid nende osariikide ja Marylandi väliseesti kogukondadega. Nende külaskäikude tulemusena ja tänu väliseestlaste abile said mitu Eesti politseiametnikku õppida New Hampshire politseiakadeemias.⁷ USA-s nähtud demokraatliku riigi korrakaitse- ja selle koostussüsteemi toimimine avaldas kindlasti muljet ning leidis kajastust korra- ja riigikaitse spetsialistide koostuskontseptsioonis, mille E. Raska hiljem mitmes dokumendis sõnastas.

Eduard Raska (28.11.1944 Mõisakülas – 22.04.2008 Tallinnas) lõpetas kiitusega TÜ õigusteaduskonna 1970, kaitses samas kandidaadiväitekirja teemal „Mõningatest nihetest kuriteo toime pannud noorte isiksuse struktuuris” 1974. Doktoriväitekirja teemal „Kuritegevuse kriminoloogiline profülaktika. Teoreetilised ja metodoloogilised alused” kaitses 1988. aastal N Liidu Teaduste Akadeemia Riigi ja Õiguse Instituudis Moskvast. Töötas teadurina TÜ kriminoloogialaboris (1970–1976), Teaduste Akadeemia Ajaloo Instituudi sotsioloogiasektoris (1976–1983) ja TÜ käitumishälvete sotsioloogia laboris (1983–1989). Eesti iseseisvumise taastamise ajal (1989–1991) oli ta Ülemnõukogu kantselei nõunik julgeoleku probleemide valdkonnas. Eesti Sisekaitse Akadeemia (alates 7.07.1993 Eesti

About the authors of the statutes

The preparation of statutes is based on theoretical and conceptual opinions about the organization if such opinions have been formulated. On what could the authors of the statutes base their work? There was no generally recognised concept which had been approved by the interested authorities. The people who had prepared the newly adopted Police Act had some ideas for the formation of sustainable police.⁶ Professor Eduard Raska, Dr. Jur., specializing in criminology offered his support with theoretical knowledge.

At that time, E. Raska was employed as the Adviser to the Supreme Council Office of the Republic of Estonia in matters of security problems and supported resolutely the foundation of the Academy. He visited twice, in 1990 and 1991, the United States of America where he became acquainted with the FBI Academy in Virginia, the police schools and correctional institutions in New Hampshire and Massachusetts and established contacts with communities of these States and the foreign-born Estonian communities in Maryland. As a result of these visits and thanks to foreign-born Estonians, several Estonian police officials were able to study at the New Hampshire Police Academy.⁷ The functioning of a system of public order and its training system in a democratic country seen in the USA definitely made an impression and was reflected in the training concept of law enforcement and national defence specialists which E. Raska later formulated in several documents.

Eduard Raska (28.11.1944 in Mõisaküla – 22.04.2008 in Tallinn) graduated with honours from the Faculty of Law at the University of Tartu in 1970, defending there the doctoral candidate's dissertation on the topic “About certain changes in the personality structure of young people who have committed a criminal offence” 1974. He defended the doctoral dissertation on the topic “Criminological prophylaxis of crime. Theoretical and methodological foundations” at the Institute of State and Law of the USSR Academy of Sciences in Moscow in 1988. He worked as a scientist at the Criminology Laboratory of the University of Tartu (1970-1976), at the Sociology Sector of the Institute of History of the Academy of Sciences (1976-1983) and at the Sociology Laboratory of Behavioural Deviations (1983-1989). During the time when independence in Estonia was restored (1989-1991), he was the Adviser to the Supreme

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn, Toompea

4. juuni 1998 nr 125

Eesti Riigikaitse Akadeemia ümbernimetamine
Sisekaitseakadeemiaks ja Sisekaitseakadeemia
põhimääruse kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 1995, 94, 1628; 1996, 49, 953; 88, 1560; 1997, 29, 447; 40, 622; 52, 833; 73, 1200; 81, 1361 ja 1362; 87, 1468; 1998, 28, 356; 36/37, 552; 40, 614) paragrahvi 43 lõike 5 ja Eesti Vabariigi haridusseaduse (RT 1992, 12, 192; RT I 1993, 35, 547; 40, 593; 63, 892; 1994, 12, 200; 1995, 12, 119; 16, 228; 23, 333; 58, 1003; 1996, 49, 953; 51, 965; 1997, 42, 678; 81, 1365) paragrahvi 5 lõike 2 punkti 2 alusel Vabariigi Valitsus m ä ä r a b:

1. Eesti Riigikaitse Akadeemia õigusliku seisundi koostõlla viimiseks Vabariigi Valitsuse seaduse ja Eesti Vabariigi haridusseadusega nimetada Eesti Riigikaitse Akadeemia ümber Sisekaitseakadeemiaks ning kinnitada Sisekaitseakadeemia põhimäärus (juurde lisatud).

2. Eesti Riigikaitse Akadeemias enne käesoleva määruse jõustumist valitud kollegiaalsete otsustuskogude volitused lõpevad käesoleva määruse jõustumise päeval.

3. Tunnistada kehtetuks:

1) Vabariigi Valitsuse 15. aprilli 1992.a määrus nr 117 "Eesti Riigikaitse Akadeemia kohta" (RT 1992, 14, 234; RT I 1993, 48, 655);

2) Vabariigi Valitsuse 15. oktoobri 1992.a määruse nr 299 "Eesti Sisekaitse Akadeemias õppimise võrdsustamise kohta tegevteenistusega Eesti kaitseväes" (RT 1992, 42, 564) alapunkt 2;

3) Vabariigi Valitsuse 16. mai 1995.a määrus nr 211 "Eesti Riigikaitse Akadeemia üleviimine Siseministeriumi valitsemisalasse" (RT I 1995, 49, 753).

Mart Siimann
Peaminister

Olari Taal
Siseminister

Uno Veering
Riigisekretär

7156m

Reet PRIILAHT

(M. Kadakas)

Maire HIRMAT

Reet RINGO
04.06.98

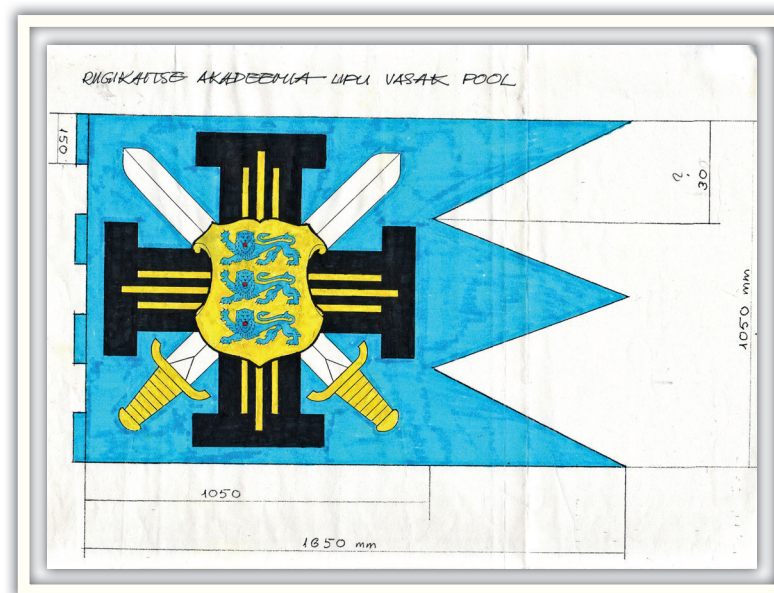
Vabariigi Valitsuse
02...06... 1998...
istungit prot. 24... pp

Riigikaitseakadeemia) rektor 1991–1998. Pärast seda töötas professorina Õigusinstituudis ja Rahvusvahelises Ülikoolis Audentes. Oli Vabariigi Presidendi akadeemilise nõukogu esimees. Autasustatud Valgetähe Teenetemärgi V klassiga 2003. aastal.

Valitsuse 16. detsembri 1991 istungil nimetati Eduard Raska tulevase Eesti Politseiakadeemia rektoriks ja otsustati moodustada akadeemia asutamistoimkond. Valitsuse korraldusega 21. jaanuarist 1992 nimetati toimkonda valitsuse esindajateks siseminister Olev Laanjärv, haridusminister Rein Loik ja valitsuse nõunik Kalle Klandorf. Lisaks neile valitsuse nimetatud liikmetele määras värske rektor oma 23. jaanuari 1992 käskkirjaga nr 1 akadeemia asutamistoimkonda koos vastutusvaldkondade piiritlemisega järgmised liikmed: Aadu Järva – majandus- ja finants-tegevus, Liia Kubja – finantsid ja raamatupidamine, Aare Kruuser – pedagoogiline kaader, Mait Lang – infopank ja -teenindus, Kalle Luiga – õigusteenindus, Elmar Nurmela – asjaajamine ja kantseleitöö, Ants Pihlak – välissuhtlus.⁸ Asutamistoimkonna esmaseks ülesandeks sai põhikirja koostamine. Juhtivaks ideoloogiks selle juures oli vastnimetatud rektor Eduard Raska.

Council Office in matters of security problems. In 1991-1998, he was a rector of the Estonian Academy of Security Sciences (starting from 7th July 1993). After that, he worked as a Professor at the Institute of Law and at the Audentes International University. He was the Chairman of the Academic Council of the President of the Republic. In 2003, he was awarded the 5th Class Order of the White Star.

At the Government session on 16th December 1991, Eduard Raska was appointed the rector of the future Estonian Police Academy and it was decided to form the foundation working group of the Academy. By a Government order of 21 January 1992 Minister of Internal Affairs Olev Laanjärv, Minister of Education Rein Loik and Adviser to the Government Kalle Klandorf were appointed as members of the working group. In addition to these members appointed by the Government, the new rector appointed with his Directive No. 1 of 23 January 1992 the following people as the members of the foundation working group of the Academy, specifying their area of responsibility: Aadu Järva – economic and financial activities, Liia Kubja – funds and accounting, Aare Kruuser – teaching staff, Mait Lang – information bank and services, Kalle Luiga – legal services, Elmar Nurmela – administration and office work, Ants Pihlak – foreign relations.⁸ The first task of the foundation working group was to prepare the statutes. The leading ideologist in preparing the statutes was the newly appointed rector Eduard Raska.

Tsiviil- ja militaarvaldkonna integratsioon

Akadeemia asutamistoimkonna töö käigus sai selgeks, et pelgalt politseiakadeemiast ei piisa. Samasugune kõrgharidusega spetsialistide puudus nagu politseis, oli ka teistes sisekaitsega tegelevates ametkondades. Kõpses otsus luua ühine kõrgkool politsei, tolli, kohtueelse uurimise asutuste, kinnipidamiskohatade, piirivalve, tuletõrje ja päästeasutuste ametnike ja juhtide koolitamiseks, välja- ja täiendõppe metoodiliseks juhendamiseks ning teadustööks oma tegevusvaldkonnas.⁹

Samal ajal toimus Eesti Kaitseväge loomine, milleks eeldused lõi üldise kaitseväteeniustuse kohustuse kehtestamine alates 3. septembrist 1991. Põhimureks seejuures oli ohvitseride nappus. Neid valmistati küll ette kiirkorras mõnekuulistel kursustel, kuid õppeasutust ohvitseride koolitamiseks ei olnud. Et kahe eraldi kõrgkooli, üks sisekaitsele teine kaitsevæele, üheaegne loomine riigieelarvele ülejõukäiv oli, siis selleks lisati tulevase kõrgkooli erialade loetellu lisaks eelnimetatuile veel kaitseväge.

Selline erialade kooslus ühes õppeasutuses oli haruldane. Tavaliselt on sisekaitselised ja sõjaväelised õppeasutused eraldi koolid. Seda juba erinevate asutamisaegade tõttu. Sõjakoolid on palju vanemad kui sisejulgeolekut tagavate teenistuste koolid. Sõjaväed on sama vanad kui riigid, kuid kaasaegse politsei alguseks peetakse alles 1829. aastal loodud Londoni Metropoli politseid.¹⁰ Juba see asjaolu, rääkimata muudest kaalutlustest, tingib eraldi koolide olemasolu. Eestis loodi aga kõik riigikaitselised institutsioonid ja nende koolitusasutused üheaegselt, mistõttu tsiviil- ja militaarerialade koolitamine ühes õppeasutuses osutus võimalikuks.

Taotlus integreerida võimalikult laial alusel tsiviil- ja militaarohvitseride väljaõpe, äratas võõristust mitmetes Eesti poliitikutes. Seda väljendasid külas-käikudel akadeemiasse näiteks Riigikogu liikmed ja ministrid Kaido Kama ja Hain Rebas.¹¹ Arvati, et kaitsevæeohvitseride väljaõpe ja kutsetreening on põhimõtteliselt erinev tsiviilohvitseride ettevalmis-

Integration of civil and military sector

In course of the work of the foundation working group it became clear that the Police Academy alone will not be enough. Other public defence agencies besides the police suffered from the same shortage of specialists with higher education. Members of the working group came to a decision to establish a joint institution of higher education for educating the officials and leaders of the police, customs, pre-trial investigation authorities, custodial institutions, border guard and fire and rescue service agencies, for methodical supervision of training and in-service training and research work in corresponding areas of activity.⁹

At the same time, the Defence Forces of Estonia were being formed the preconditions for which were created by the establishment of the general duty to serve in the Defence Forces starting from 3rd September 1991. In doing so, the main concern was the shortage of officers. They were being prepared under accelerated procedure at courses lasting for a few months, yet there was no educational institution for educating officers. As simultaneous foundation of two separate institutions of higher education – one for public defence and the other for the Defence Forces – was unrealizable for the state budget, the Defence Forces were added to the speciality list of the future institution of higher education in addition to the above-mentioned.

Such combination of specialities in one educational institution was rare. Usually, public defence and military educational institutions are separate schools. That already due to different times such institutions are founded. Military schools are much older than the schools for services which ensure internal security. Armies are as old as the states, but the London Metropolitan Police¹⁰ that was established in 1829 is considered to be the beginning of modern police. This fact alone, not to mention other considerations, causes the existence of separate schools. However, in Estonia, all institutions related to national defence and corresponding training institutions were founded at the same time, wherefore teaching civil and military specialities in one educational institution proved possible.

The aspiration to integrate the education of civil and military officers on as wide as possible basis caused hesitation for many Estonian politicians. For example, members of the Parliament and ministers Kaido Kama and Hain

tamisest, mistõttu vastavad koolitussüsteemid tuleb hoida rangelt lahus. Sellel seisukohal olid ka mitmed kaitseväge juhid.

Eesti lähenemine erinevate kaitsestruktuuride ohvitseride koosõpetamisele ühes õppeasutuses aga imponeeris väga mitmetele akadeemiat külastanud välisekspertidele.¹² Et kõigi teenistuste ohvitserid, kaasaarvatud reservohvitserid, lähevad teenistusse ühesuguste teadmistega ja sama haridustasemega, siis ei ole ette näha erinevate teenistuste vahel eraldusjoonte ja arusaamatuste tekkimist.¹³

Sellist lähenemist toetas ka Eestit ähvardavate ohtude hindamine. Nagu tõdes Eduard Raska ise: „Paraku riiki ja rahvast ähvardavate ohtude analüüs, samuti nagu täna maailmas toimuvate (kodu)sõdade karm tegelikkus, sunnib eelistama nimelt integreeritud koolitussüsteemi, mis lisaks sisulisele üleolekule traditsioonilistest mudelitest on ka oluliselt ökonoomsem ja ressursisäästlikum.”¹⁴ „Eesti-suguses väikeriigis on ülimalt tähtis riigi kaitsestruktuuri kõigi elementide – kaitseväge, piiri- ja rannavalve, sisekaitse üksuste, politsei, päästeteenistuse – ladus koostöö ning vastastikune mõistmine. Koordineerimatus ja ajakaod seevastu võivad saada saatuslikuks. Sellepärast vaevalt et Eesti kui piiratud kaitseressurssidega väikeriik saab lubada endale nn monofunktsionaalsete elementidega kaitsestruktuuri. Pigem tuleks algusest peale seada eesmärgiks ehitada üles kaitsestruktuur, kus iga üksik element on mitmefunktsionaalne ja suuteline vajadusel täitma teis(t)ele elementidele eriomaseid ülesandeid. Sellega saavutatakse ka piiratud ressursside tingimustes maksimaalne kaitsevõime.”¹⁵

Välis-eestlasest USA sõjaline ekspert Fred Ise toetas ühise õppeasutuse loomist kaitsestruktuuridele. „Arvan, et Eesti tulevases kaitsekontseptsioonis peab olulist osa mängima Eesti väliskaitse (kaitseväge) ja sisekaitse (politsei, päästeteenistus jne) koostöö. Ühises akadeemias saadud haridus annab kõikidele ERA kadettidele arusaamise üksteise vajadustest ja tegutsemismeetoditest ning loob isiklikke kontakte, mis hõlbustavad tulevikus koostööd.”¹⁶

Rebas expressed their doubts during their visits to the Academy.¹¹ It was thought that the training of the Defence Forces officers and vocational training are fundamentally different from the preparation of civil officers, wherefore corresponding training systems have to be kept strictly apart. Several commanders of the Defence Forces also shared this opinion.

However, the Estonian approach of teaching together the officers from different defence structures in one educational institution impressed very many external experts who visited the Academy.¹² As officers of all services, including reserve officers, join the service with similar knowledge and the same level of education, dividing lines or misunderstandings between various services are not likely.¹³

This approach was also supported by the assessment of dangers threatening Estonia. Like Eduard Raska himself stated: “Unfortunately, the analysis of dangers threatening the state and its people, as well as the harsh reality of (civil) wars fought in the world today, forces us to deliberately prefer the integrated training system which in addition to substantive superiority over traditional models is significantly more economic and resource-efficient.”¹⁴ “In a small country like Estonia smooth cooperation and mutual understanding between all elements of the defence structures of the country – the Defence Forces, the border guard and coast guard, public defence units, the police and the rescue service – is of utmost importance. On the other hand, incoordination and time losses may become fatal. Therefore, it is unlikely that Estonia as a small country with limited defence resources can allow a defence structure with so-called “monofunctional” elements. Instead, a defence structure should be built right from the start where every single element is multifunctional and capable, if required, to perform the tasks which are specifically intrinsic to other element(s). In doing so, a maximum defence capacity will be achieved even if resources are limited.”¹⁵

A US military expert, foreign-born Estonian Fred Ise supported the establishment of a joint educational institution for defence structures. “I think that cooperation between national defence (the Defence Forces) and public defence (the police, the rescue service, etc.) has to play an important part in the future defence concept of Estonia. The education received in a joint academy will provide all cadets of the Estonian National Defence and Public Service Academy an understanding of each other’s needs and will establish personal contacts which will facilitate cooperation in the future.”¹⁶

Põhikirjast kontseptsioonini

Eesti Sisekaitse Akadeemia (sellise nime sai uus õppeasutus) ajutise põhikirja registreeris Vabariigi Valitsus 15. aprilli 1992 määrusega nr 117.¹⁷ See kehtis kuni 1998. aastani, mil akadeemiast sai Sise-ministeeriumi hallatav riigiasutus ja jõustus uus põhimäärus.

Kaks aastakümnet hiljem peaks igale juristile kohe silma torkama seadusandliku akti vorm, millega Eesti Sisekaitse Akadeemia luuakse, aga akadeemia sündis veel enne Eesti Vabariigi 1992. aasta Põhiseaduse vastuvõtmist ja kui me täna vaatame selle ajastu Eesti seadusloomet üldse, siis andis see stabiilse arenguga riikidega võrreldes kindlasti väga palju soovida.¹⁸ Kuid see ajastu oli silmapaistev seetõttu, et ühiskonnas tervikuna oli väga suur soov midagi omariikluse jaoks võimalikult kiiresti ära teha. Sel ajal valitses üldse ühiskonnaliikmetel väga suur isetegemise julgus. Taolises üldises õhkkonnas ei osanud akadeemia loojad muidugi pöörata tähelepanu akadeemia loomise aktide vormile, samuti ei andnud nad endale aru, et juba lähemas tulevikus võidakse just aktide vormis näha võimalust riigi poolt akadeemiale antud õigusliku staatuse muutmiseks.

Esimeses põhikirjas leidsid kajastamist nii akadeemia tegevusvaldkonnad, milleks on õppe- ja teadustöö ning neid toetav tegevus (artikkel 2), kui ka põhiülesanded (artikkel 3). Erialad, millele spetsialiste ja ametnikke tuli koolitada, olid: „politsei, kinnipidamiskohtade, kohtueelse uurimise- ja päästeametile, piirivalvele, kaitseväele ning teistele kodanike ja riigi turvalisust kaitsvatele talitustele“. Selles loetelus olid esindatud riigikaitse nii tsiviil- kui ka militaarteenistused.

Põhikiri reguleeris ühe õppeasutuse elu, kuid ei andnud vastuseid valdkonna haridusküsimustele laiemalt. Neid püstitas elu iga päev ning nende vastuste otsimine ja leidmine jätkus ka pärast akadeemia asutamist ja töö alustamist. Põhikirjas väljendatud seisukohad vajasisid lahtimõtestamist ja edasiarendamist. Töörühm rektor Eduard Raska juhtimisel, kuhu kuulusid prorektor Ivar Aimre, kolledžite direktorid Endel Hirvlaane, Arno Kelnik, Jüri Saar ja mitmed

From statutes to conception

The Government of the Republic registered with its Regulation No. 117 of 15 April 1992 the temporary statutes of the Estonian Academy of Security Sciences (this was the name given to the new educational institution).¹⁷ These statutes were effective until 1998 when the Academy became a state authority administered by the Ministry of Internal Affairs and new statutes entered into force.

Two decades later, the format of the legislative act that founded the Estonian Academy of Security Sciences should immediately catch every lawyer's eye; however, the Academy was founded well before the 1992 Constitution of the Republic of Estonia was adopted and looking at Estonian legislation of that time in general, much was left to be desired in comparison with countries with stable development.¹⁸ Yet this era was remarkable because the tremendous desire in the society as a whole to do something for our independent statehood as quickly as possible. At that time, the members of society were very courageous to do things on their own initiative. In such general atmosphere, the founders of the Academy of course did not know that they should pay attention to the format of the foundation documents of the Academy and neither did they realize that, already in the near future, the format of the documents could present an opportunity to amend the legal status of the Academy granted by the state.

The first statutes set out both the areas of activity of the Academy, which are studies, research and supporting activities (Article 2) as well as the main tasks of the Academy (Article 3). The specialities for which specialists and officials had to be trained were “the police, custodial institutions, pre-trial investigation authorities and the rescue board, the border guard, the Defences Forces and other services defending the security of the citizens and the state”. Both civil and military services of national defence were represented in that list.

The statutes regulated the life of one educational institution but did not give any answers to educational questions in the field more broadly. Such questions were raised every day and the search for and finding of answers continued also after the Academy was founded and the work started. The expressed positions in the statutes needed to be construed and developed further. The working group, led by Eduard Raska consisting of Vice Rector Ivar Aimre, college headmasters Endel Hirvlaane, Arno Kelnik, Jüri Saar and

teised õppejõud, sõnastas Eesti sisekaitsehariduse kontseptsiooni 1993. aastal.¹⁹

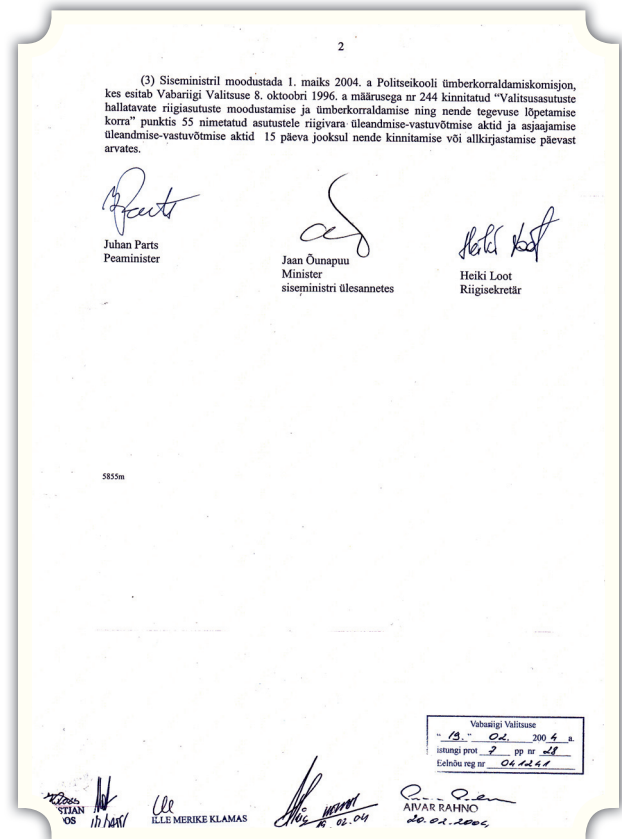
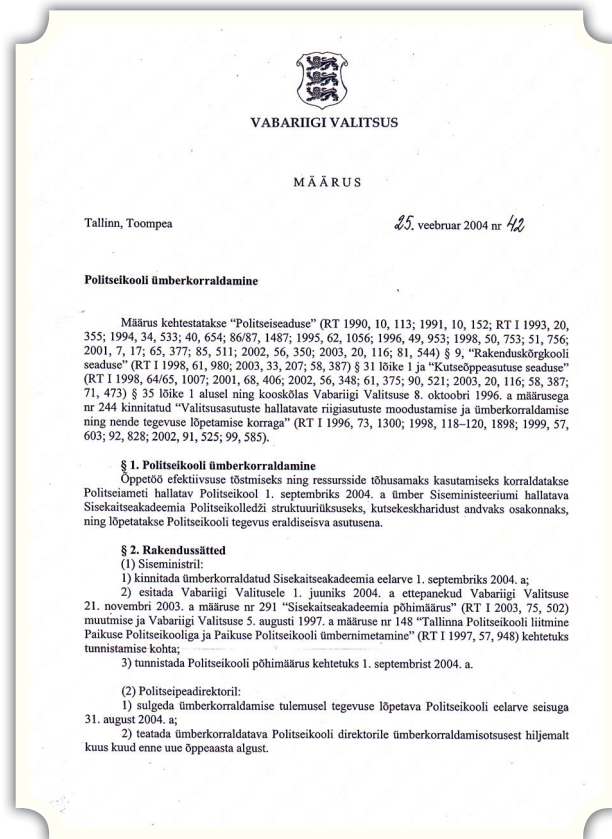
Hiljem täiendas kontseptsiooni E. Raska ja sellest sai tervet sisekaitseharidust ning kogu riigikaitse koolitussüsteemi hõlmav. Põhjalikult käsitleb seda kui riigi ja tema kodanike julgeolekut kaitsvate teenistuste väljaõppesüsteemi NATO teadusstipendiumi lõpparuanne, mille ta esitas 1994. aasta mais.²⁰ Kokkuvõtvalt on selles sisalduvad seisukohad kirjas Eduard Raska sulest 1994. aastal ilmunud ajaleheartiklis.²¹

Järgnev ülevaade riigi- ja kodanikukaitse koolituskontseptsioonist toetub põhiliselt viimatinimetatud dokumentidele, kuid kasutatud on muidki allikaid, sealhulgas artikli autorite isiklikku arhiivi ja mälestusi.

several other members of the teaching staff, formulated the concept for Estonian public defence education in 1993.¹⁹

Later, E. Raska supplemented the concept and it became a concept covering the whole public defence education and the training system of national defence. He discussed the concept thoroughly as a training system for services defending the security of both the state and its citizens in the final report of NATO Science Scholarship that he presented in May 1994.²⁰ The positions included in the report are summarized in the newspaper article written by Eduard Raska in 1994.²¹

The following overview of the training concept of national defence and civil protection is mainly based on the above-mentioned documents but other sources have also been used, including the authors' personal archives and memories.

Kontseptsiooni eesmärk

Olenevalt sellest kuidas käsitletakse riigi mõistet, saab erineva sisu ka mõiste riigikaitse. Kui seatakse esiplaanile riik kui ülimuslik süsteem rahva allutamiseks valitseja tahtele, on riigikaitse sisuks just selle väärtuse kaitsmine kõigi muude väärtuste, näiteks üksikisiku ja rahva vabaduse, ohverdamise hinnaga. Kui aga lähtutakse eeldusest, et riik peab teenima inimest, nii üksikisikut kui ka rahvast, tuleb riigikaitset määratleda kui süsteemi iga üksiku inimese ja kogu rahva turvalisuse ja kollektiivse julgeoleku tagamiseks.²² Koolitussüsteemi kaudu toimub kaitsestruktuuride ettevalmistamine üht või teist tüüpi riigikaitseks.

Riikides, kus kaitsestruktuurid on välja kujunenud, taastoodavad nad end koolituse kaudu vana harjumuspärase malli järgi, sest kõik valdkondlikud koolitussüsteemid on määratletud oma valdkonna sisu ja vormi läbi.

Iseseisvuse taastanud Eesti oli riigi- ja kodanikuaitse seisukohalt unikaalses olukorras – oma kaitseväge polnud, politsei ja teised sisekaitsestruktuurid olid küll olemas, kuid polnud kindlust nende lojaalsuses uuele riigikorrale ja vastavuses demokraatliku õigusriigi nõudmistele. Valdkonna koolitusasutusi, mida üle võtta, sama hästi kui polnud. Võib öelda, et Eesti haridussüsteemis puudus üldse igasugune riigikaitse haridus.

Niisugune olukord andis võimaluse mõjutada aktiivselt loodavaid kaitsestruktuure soovitud suunas läbi kindla kontseptsiooni järgi toimuva koolituse. Koolitussüsteemi vaba ja riigi juba toimivatest struktuuridest suhteliselt sõltumatu arendamise kaudu oli võimalik viia kaitsestruktuuridesse põhimõttelisi uuendusi demokraatlike printsiipide vaimus.²³

Kontseptsiooni eesmärk oli seega luua professionaalselt kõrgetasemeline, kuid samal ajal ökonoomne kaitsehariduse süsteem rahvusliku haridussüsteemi iseseisva osana. Süsteem pidi täielikult rahuldama riigi vajadused kaitseteenistuste isikkoosseisu komplekteerimisel ja olema võimeline enese taastootmiseks ning kvalitatatiivseks arenguks.

The objective of the concept

Depending on how the definition of a state is addressed, the definition of national defence also acquires different content. If the state is put in the foreground as the governing system to subject people to the ruler's will, the content of national defence is the protection of namely this value at the price of sacrificing all other values, for example, the freedom of an individual and the people. But if it is proceeded from a precondition that the state has to serve a person, both an individual and the people, national defence has to be defined as the system for ensuring the safety of every single individual and the whole nation and for ensuring collective security.²² The preparation of defence structures for national defence of any type takes place through the training system.

In the countries where defence structures have already been developed, they reproduce themselves through training according to an old customary pattern because all field-specific training systems are defined through the content and form of their field.

The re-independent Estonia was in a unique situation in terms of national defence and civic protection – it did not have its own Defence Forces, the police and other public defence structures were existing but one could not be sure of their loyalty to the new regime and compliance with the requirement of a democratic state based on the rule of law. There were practically no education institutions in this sector to take over. It can be said that no national defence education of any kind existed in the Estonian education system at all.

Such a situation provided a way to actively influence, through training that followed a definite concept, the defence structures being established. Through unconstrained development of the training system, free from already functioning structures of the state, it was possible to introduce fundamental improvements to defence structures in the spirit of democratic principles.²³

Thus, the objective of the concept was the foundation of a professionally high-level, yet at the same time economic, system of defence education as an independent part of the national education system. The system was to meet in full the needs of the state in staffing the personnel of defence services and to be able to reproduce itself and to develop.

Riigi- ja kodanikukaitse koolitussüsteemi mõiste

Riigi- ja kodanikukaitseksena käsitleb kontseptsioon tegevust riigi territoriaalse terviklikkuse, põhiseadusliku valitsuse, kogu elanikkonna ja üksikisiku kaitsmisel ning turvatunde loomisel. Kaitsestruktuur jaotati tsiviil- ja militaarteenistusteks. Tsiviilteenistuste hulka kuuluvateks loeti politsei, kohtueelne uurimine selle mitmesugustes vormides, kriminaaltäitev- ehk korrektsiooniteenistus, päästeteenistus, teenistused, mis on seotud tolli- ja piirirežiimi tagamisega. Militaarteenistuste hulka loeti kaitseväge koos kodanike vabatahtliku kaitseorganisatsiooniga – kaitseliiduga, samuti valdavalt politseiliste funktsioonidega sisekaitseüksused (nt SOR), mis praeguseks on likvideeritud.

Riigi- ja kodanikukaitse koolitussüsteemina mõisteti mitmeastmelist treeningukeskuste ja õppeasutuste võrku, mis võimaldas erialast väljaõpet rahvusvaheliselt tunnustatud haridusstandardi kõigil taseemel. Nagu kaitsestruktuur nii ka koolitussüsteem pidi jagunema kaheks suhteliselt iseseisvaks allsüsteemiks – peamiselt sisekaitsele orienteeritud tsiviilohvitseride väljaõpe ja kaitseväge militaarohvitseride koolitus. Tsiviilohvitseridena käsitleti tsiviilteenistuste ametnikke ja militaarohvitseridena militaarteenistuste ametnikke. Seejuures Eesti-suguse väikeriigi kaitsestruktuuris kuulub sisekaitseteenistustele kaalukas kui mitte domineeriv roll, sest nende isikkoosseis ületab mitmekordselt kaitseväge oma.

Niisugune jagunemine ei ole absoluutne, vaid eesmärgiks oli tsiviil- ja militaarohvitseride teoreetilise väljaõppe ning professionaalse treeningu võimalikult laiaulatuslik kokkusuldamine riigi- ja kodanikukaitse üldistes huvides. Selle realiseerimiseks arvati mõistlik olevat koolitussüsteem üles ehitada spetsialiseeritud koolitusasutuste kooslusena, mida integreerivad ühtne koolitusfilosoofia, koordineeritud õppekavad ning osaliselt kattuv õppejõudude ja instruktorite koosseis. Süsteemi kõrgemaks lüliks ja ühtlasi teoreetiliseks ning metodoloogiliseks juhtivaks keskuseks oli plaanitud riigi- ja kodanikukaitse alast akadeemilist haridust andev kõrgkool oma funktsionaalselt

Definition of the national defence and civil protection training system

Under national defence and civic protection, the concept addressed activities related to the defence of territorial integrity of the state, the constitutional government, the whole population and the individual and the establishment of a sense of security. The defence structure was divided into civil and military services. The police, pre-trial investigation in its multiple forms, criminal enforcement or correctional service, the rescue service, services which are related to ensuring the customs and border regimes were considered to belong to the civil services. The Defence Forces together with the citizens' voluntary organization, the National Defence League, and public defence units mainly with police functions (e.g. SOR – Public Defence Operational Regiment) which have been liquidated by today, were included among the military services.

The multistep network of training centres and educational institutions which enables professional training at all levels of internationally recognized levels of education was understood as the training system of national defence and civic protection. The training system was to be divided just like the defence structure into two relatively independent sub-systems – the training of civil officers mainly oriented at public defence and the training of military officers of the Defence Forces. Civil service officials were considered as civil officers and military service officials were considered as military officers. Whereas, the public defence services have in the defence structure of a small country like Estonia a significant, if not a dominating role because their staff manifoldly exceeds the staff of the Defence Forces.

Such division is not absolute; instead the objective was to fuse together, as extensively as possible, the theoretical training of civil and military officers and professional training in general interests. In order to implement it, it was thought reasonable to build up the training system as the combination of specialised training institutions which are integrated by a joint training philosophy, coordinated study programmes and partially overlapping personnel of lecturers and instructors. The institution of higher education with its functionally defined special colleges providing academic education in the field of national defence and civic protection was planned as the highest link of the system and also the theoretical and methodological leading

määratletud erialakolledžitega. Koolitussüsteemi sel- list struktuuri pidasid kontseptsiooni autorid Eesti jaoks optimaalseks, sest see lubas kõige täielikumalt ära kasutada tagasihoidlikku koolitusressurssi, olgu siis kas tehnilisi seadmeid, laboreid, õppemetoodilisi materjale või õppejõude ja instruktoreid. Seda eriti akadeemilise hariduse tasemel.

Koolitussüsteemi väljaarendamisel lähtuti ühelt poolt võimalikest ohuallikatest ja teiselt poolt ole- masolevatest ressurssidest. Kontseptsiooni koha- selt olid peamised ohud, millega Eesti riik ja rahvas praegu ja lähitulevikus arvestama pidid, siseriiklikud ohuallikad eeldusel, et nendega manipuleeritakse piiri tagant.²⁴ Sellest tulenevalt pidi koolitussüsteem tervikuna, nagu ka iga tema element, seadma esiplaa- nile siseriiklike ohuallikate paralüeerimise teooria ja praktika. Sisekaitsehariduse osa oli kontseptsioonis põhjalikult lahti kirjutatud kuna põhiautor Eduard Raska oli just selle valdkonna spetsialist. Seevastu koolitussüsteemi militaarpoolt oli käsitletud võrdle- misi üldiselt ja skemaatiliselt.

centre. The authors of the concept regarded this structure of the training system as an optimal structure for Estonia because it enabled to use the modest training resource to the most, be it technical equipment, laboratories, teaching- methodical material or the teaching staff or instructors. The above applied especially at the level of academic education.

The development of the training system was based on the one hand on possible sources of danger and on the other hand on existing resources. According to the concept, the main dangers which the Estonian state and people have to take into consideration now and in the nearest future, national sources of danger, provided that these are being manipulated from behind the border.²⁴ Consequently, the training system as a whole, as well as all elements thereof had to put in the foreground the theory and practice for paralysing the sources of public danger. The part concern- ing public defence education was thoroughly described in the concept, as the main author Eduard Raska specialized namely in this field. However, the military part of the train- ing system was addressed in a relatively schematic general manner.

Nõuded

sisekaitseteenistujale

Sisekaitse all mõisteti kontseptsioonis riigiteenistusi, mis kaitsevad põhiseaduslikku riigikorda, val- vavad avaliku korra nõuetest kinnipidamise järele ja loovad üldise ning personaalse turvalisuse. Seejuures apelleerivad nad riiklikule sunnile, omades seadusega sätestatud volitusi sunni rakendamiseks. Erinevalt teistest riigiteenistustest töötab sisekaitse valdavalt:

- ◆ ekstreemsituatsiooni ja pideva valmisoleku olukor- ras võimalike rünnete ennetamiseks ja mahasuru- miseks;
- ◆ vahendite ja meetoditega, mis kätkevad ohtu nii teenistujate endi kui ka ümbritsevate inimeste elule ja tervisele;
- ◆ alalise ajadefitsiidi tingimustes, mis on tingitud lahendatavate probleemide iseloomust.

Need iseärasused esitavad teenistujatele kõrgen- datud isiksuslikke ja professionaalseid nõudeid, mida

Requirements for civil servants

of public defence

In the concept, public defence was understood as pub- lic services that defend constitutional regime, watch over the observance of public order and establish public and personal security. In addition, they appeal to enforcement powers of the state having the authority prescribed by law to apply the enforcement powers of the state. Unlike other state public services, the public defence predominantly works

- ◆ in order to prevent and suppress any possible attacks in the situation of constant preparedness and in extreme situations;
- ◆ with means and methods which impose danger to the life and health of both the civil servants and the sur- rounding people;
- ◆ in the conditions of time shortage that is caused by the nature of problems to be solved.

These peculiarities put forward higher personal and professional demands to civil servants which have to be

peab arvestama ka vastava hariduse korraldamisel. Sisekaitseteenistuja peab:

- ◆ suutma taluda ja neutraliseerida töösituatsioonist tulenevaid vaimseid ja füüsilisi stressifaktoreid;
- ◆ isikliku siseveendumuse tasemel mõistma oma töö valdavalt humanistlikku rolli ühiskonnas ja vastavalt sellele kasutama temale seadusega antud sunnijõudu;
- ◆ suutma operatiivselt ja adekvaatselt reageerida situatsiooni arengutele;
- ◆ olema võimeline kooskõlastatud ja subordineeritud tegutsemiseks erinevatel organisatsioonilistel tasanditel ning struktuurides (alates esmastest töögruppidest ja lõpetades rahvusvahelise koostööga).

Sisekaitseteenistuja pidi kontseptsiooni kohaselt olema kõrge intellektiga, füüsiliselt arenenud, laia silmaringiga mitmekülgsest arenenud inimene, kes tunneb põhjalikult oma tööd (nii teoreetilises plaanis kui ka praktiliste oskuste ja vilumuste tasandil), oskab juhtida oma alluvate tegevust ning allub ise teenistusliku distsipliini ja subordinatsiooni reeglitele. Loetletud omadustega spetsialiste peabki kujundama sisekaitseharidus.

Kaasaegsetele nõuetele vastavat sisekaitseharidust võis kontseptsiooni järgi omandada vaid selleks loodud ja tehniliselt varustatud koolitusasutustes. Seda kõikidel haridusastmetel alates esmatasandi ameti koolitusest kuni valdkonna doktoriõppeni välja.

Rahvusliku haridussüsteemi teistest valdkondadest (näiteks õigusharidusest) eristas sisekaitseharidust peamiselt see, et siin toimub üld- ja eriharidusliku teoreetilise õppe integreerimine praktilise kutsetreeninguga ning range teenistusliku distsipliiniga koos subordinatsiooni reeglitest lähtuva kasvatusena, mis ühel või teisel kujul haarab endasse kogu sisekaitse isikkoosseisu.

taken into consideration also upon the organization of corresponding education. A civil servant of public defence has to:

- ◆ be able to sustain and neutralize mental and physical stress factors arising from the work situation;
- ◆ understand at the level of personal conviction the predominantly humanistic role of his/her work and use accordingly the enforcement powers of the state granted to him/her by law;
- ◆ be able to react operatively and adequately to developing situations;
- ◆ be capable of acting in a coordinated and subordinated manner at different organizational levels and in structures (beginning with primary working groups and ending with international cooperation).

According to the concept, a civil servant of public defence had to be a well-developed person with high intellect who is physically developed and open-minded and who knows thoroughly his/her work (both at the theoretical level, as well as in terms of practical skills and experience), who knows how to direct the activities of his/her subordinates and subjects himself/herself to the rules of service discipline and subordination. Public defence education is required to shape specialists with the above-mentioned characteristics.

Pursuant to the concept, public defence education, complying with present-day requirements, could be acquired only in training institutions which had been founded for that purpose and which were technically equipped. This included all levels of education starting from the primary level training of the profession up to Doctoral study.

The public defence education system was differentiated from other fields (legal education for example) mainly by integration of theoretical studies of general education and professional education with practical vocational training and strict service discipline together with education that is based on the rules of subordination and includes the whole personnel of public defence one way or the other.

Sisekaitse koolitusvajadus

Kontseptsioon lähtus eeldusest, et Eesti riik vajab umbes 15 000 sisekaitseteenistujat, sealhulgas politseis 5000–7000, päästeteenistuses 2000–3000, korrigeerimiseks 1000–2000, piirivalves 3000, ülejäänud tollis, migratsioonis jm. Teiste demokraatlike riikide kogemuste kohaselt oleks 2/3 neist reakoosseisus ja 1/3 juhtivkoosseisus ja spetsialistid. Juhtivkoosseis peaks omakorda jagunema noorem- ja vanemkoosseisus suhtega 2:1.

Vastavalt nendele suhtarvudele jaguneksid ka teenistujatele esitatavad haridusnõuded. Reakoosseisu hariduslik nivoo peaks olema esmatasandi ametikool keskhariduse baasil. Noorem juhtivkoosseis peaks olema erialase kõrgharidusega ja vanem juhtivkoosseis magistriharidusega.

Kui eeldada, et isikkoosseisu iga-aastane loomulik kadu (seoses surmaga, pensionile jäämisega, töökoha vahetusega jm) on 10%, siis võib arvutada välja koolitusvajaduse haridustasemetega kaupa. Nii tuleks võimaldada esmataseme ametikoolitust igal aastal 1000 inimesele, kõrgharidust 330 inimesele ja magistrikraadi taotlemist 165 isikule. Käesoleval ajal on Eestis sisekaitseteenistujate üldarv mõnevõrra väiksem prognoositust, kuid kontseptsiooni aluseks võetud suhtarvud peavad paika praegugi.

Training need for public defence

The concept was based on the precondition that the Estonian state needs approximately 15 000 civil servants of public defence, including 5000–7000 in the police, 2000–3000 in rescue service, 1000–2000 in correctional service and 3000 in the border guard. The remaining civil servants would be needed in customs, migration, etc. According to the experience of other democratic countries, two-thirds of such servants would be members of the rank and one-third the commanding staff and specialists. The commanding staff in its turn should be divided into junior and senior commanding staff at the ratio of 2:1.

According to these ratios, educational requirements for civil servants would have to be divided as well. The educational level of members of the rank should correspond to the primary level vocational school on the basis of secondary education. Junior commanding staff should have professional higher education and senior commanding staff should hold Master's degrees.

If we assume the annual natural loss of personnel (in connection with death, retirement, job transfers, etc.) to be 10%, we can calculate the training need by levels of education. Thus, primary level vocational training should be enabled to 1000 people every year, higher education to 330 people and a Master's degree for 165 people. At present, the total number of Estonian civil servants of public defence is somewhat smaller than predicted but the ratios which were taken as the basis for the concept hold good even today.

Koolituse põhiprintsiibid

Demokraatlikus õigusriigis on kõik kaitsestruktuurid üles ehitatud toetudes rahva täielikule usaldusele ja nii peab olema rajatud ka vastav koolitussüsteem. Selleks oli vaja eelkõige:

- ◆ avada koolitussüsteem kõigile kodanikele, kes füüsiliselt ja vaimselt on võimelised teenima kaitsestruktuurides;
- ◆ hoida koolitussüsteem, nagu ka kaitsestruktuur tervikuna, sõltumatusena poliitilistest mõjutustest;
- ◆ integreerida koolitussüsteem rahvuslikku haridusse viimase võrdväärse elemendina;
- ◆ tagada pakutava hariduse sisuline konkurentsivõime ja vastavus rahvuslikus hariduses kehtivatele haridusstandarditele;
- ◆ võimaldada õppuritel (kadetidel ja üliõpilastel) osaleda koolituse sisu (õppekavade) ja vormi kujundamises ning kontrollis nende tegeliku elluviimise üle.

Need on kõige olulisemad põhiprintsiibid, kuid nendega ei ammendu koolitussüsteemi demokraatliku korraldamise kogu filosoofia. Alljärgnevalt veel mõned olulisimad tunnused, mida kontseptsiooni kohaselt peeti koolitussüsteemi tänases mõistes põhiväärtusteks.

Süsteemsus

Nii kasutatavate õppekavade kui ka neid kavasid rakendavate koolitusasutuste võrgu mõttes on sisekaitseharidus terviklik, pidev ja lõpetatud süsteem, kus üksikud elemendid on vastastikku kindlates suhetes ja asendamatud. Seosed elementide vahel on korrastatud nii vertikaalselt kui ka horisontaalselt, mis võimaldab süsteemisest liikumist nii hariduse ühelt astmelt teisele kui ka ühest õppesuunast teise. Süsteemis ei ole hariduslikke tupikuid. Samal ajal iga eraldivõetud haridusaste annab lõpetatud ettevalmistuse professionaalseks tööks mingis sisekaitse valdkonnas.²⁵

Basic principles of training

In a democratic state based on the rule of law all defence structures have been built relying on the complete trust of the people and the corresponding training system has to be established also in the same way. For that purpose it was primarily required to:

- ◆ open the training system for all citizens who are physically and mentally capable of serving in the defence structures;
- ◆ keep the training system just like the defence structure independent of political influences;
- ◆ integrate the training system into national education as equal element thereof;
- ◆ ensure practical competitive strength of the education being provided and conformity to education standards effective in national education;
- ◆ enable the learners (cadets and students) to take part in the development of the content (study programmes) and the format of training and in the control over actual implementation thereof.

These are the most important basic principles, yet the total philosophy of a democratic organization of the training system is not confined to these. Some other more important characteristics are set out below which pursuant to the concept were considered as the basic values of the training system in the modern sense.

Systematics

Both in terms of study programmes which are being used and the network of educational institutions implementing these programmes, public defence education is an integral, continuous and complete system where individual elements are in mutually stable relationships and irreplaceable. Connections between the elements have been organized both vertically and horizontally which enables to move inside the system from one step of education to another and from one field of study to another. There are no educational deadlocks in the system. However, at the same time, every separate level of education will provide completed preparation for professional work in some area of public defence.²⁵

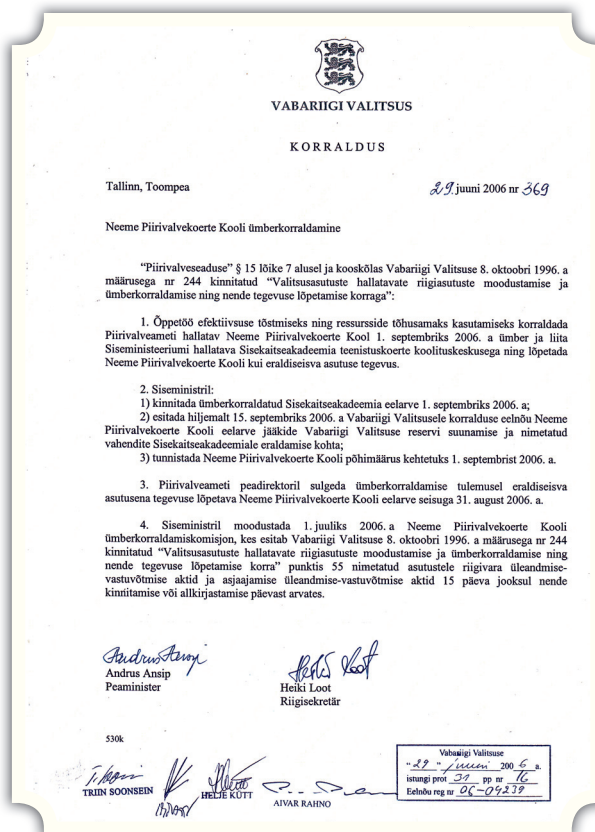
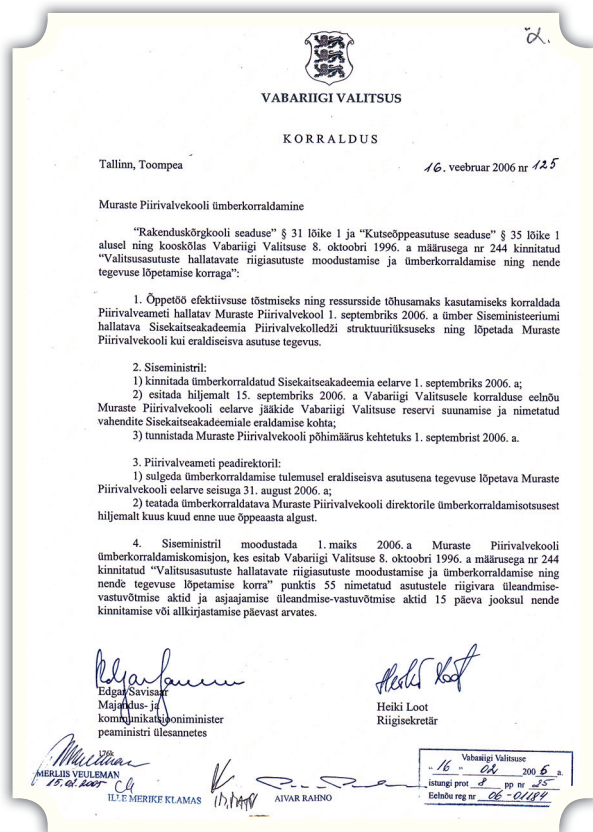

Avatus

Openness

Rahvusliku haridussüsteemi autonoomse osana on sisekaitseharidus avatud kõigile rahvuskultuuri põhiväärtustele ja nimelt nende kaudu integreeritud rahvuslikku haridussüsteemi. Tsiivilohvitseride koolitus on avatud kõigile Eesti kodanikele, kes oma isikuomadustelt sobivad vastavasse teenistusse. Et riigi- ja sisekaitse koolitussüsteem oleks konkurentsivõimeline tsiivilharidusega, peab ta olema avatud ja atraktiivne intellektuaalselt võimekatele noortele. Seepärast ei tohi seada riigikaitseleise kõrgharidusele juurdepääsuks kitsendavaid tingimusi, nagu näiteks nõuda eelnevat kaitseväge ajateenistuse läbimist või ametikooli lõpetamist. Need võivad olla soodustavateks kuid kindlasti mitte takistavateks teguriteks kõrgkooli astumisel.

As an autonomous part of the national education system, public defence education is open to all main values of national education and namely through these main values integrated in the national education system. The training of civil officers is open to all Estonian citizens who are suitable for relevant service in terms of their personal characteristics. So that the training system of public defence and civil protection would be able to compete with civil education, it has to be open and attractive for intellectually capable young people. Therefore, no restrictive conditions should be established for access to higher education related to public defence like, for example, the requirement that compulsory military service in the Defence Forces has been served or a vocational school has been finished. These may be factors that support yet definitely do not prevent the entry into the higher educational establishment.

Rahvusvaheline koostöö

Kontseptsiooni autorid mõistsid, et Eesti riiklik iseseisvus ja vastupanuvõime välisagressioonile sõltub sellest, kas ja mil määral suudame integreeruda rahvusvahelistesse julgeolekustruktuuridesse. Eeldused selleks tuli luua koolitussüsteemi kaudu.

„Akadeemia üks põhiülesanne on aidata kaasa Eesti integreerimisele Euroopa ja maailma õigus- ja korrakaitse-süsteemidesse. Selle nimel on juba loodud ja arendatakse edasi koostöösidemeid Skandinaavia-maade, Saksamaa, teiste Euroopa riikide, samuti Ameerika Ühendriikide ja Kanada analoogiliste koolitusasutustega. Traditsiooniliseks peab saama õppejõudude ning üliõpilaste vahetamine, stažeerimine ja praktika välisriikides.”²⁶

Riigikaitse haridussüsteemi loomisel ja väljaarendamisel võis Eesti toetuda välisabile. Paraku on välisabi tahes-tahtmata ajutise iseloomuga ja suhteliselt piiratud mahuga. Sellepärast tuli see ära kasutada kodumaise koolitussüsteemi aluste loomiseks, st vastava koolituspotentsiaali loomiseks teaduslik-pedagoogilise personali ja õpetehnoloogia näol.

Sisekaitsehariduse tasemed

Õppekavade ja haridusastmete rahvusvahelise klassifikaatori (ISCED) järgi paikneb sisekaitse koolitussüsteemis antav haridus 4. ja 8. haridusastme vahel. Sellest jääb välja vahetult teenistuskohal antav koolitus praktilise treeningu vormis põhikooli või keskhariduse baasil, kus omandatakse teenistuse jaoks hädavajalikud oskused ja vilumused. Selline treening on ajutine lahendus kvalifitseeritud teenistujate puudumisele ja ei tõsta koolitatava haridustaset. Esmataseme ametikool (4. haridusaste) keskhariduse alusel toimub vastavas ametikoolis või väljaõppekeskuses kuni kaheaastase õppeajaga.

Kõrgem ametikoolitus (5. ja 6. haridusaste) antakse ametkondadevahelises riigikaitse kõrgkoolis, kus iga üksiku asjasthuvitatud ametkonna (ministee-

International cooperation

The authors of the concept understood that national independence and power of resistance of Estonia to foreign aggression will depend on whether and to which extent we will be able to integrate into international security structures. Preconditions for this had to be created through the training system.

“One of the main tasks of the Academy is to contribute to the integration of Estonia into the law enforcement and public order systems of Europe and the world. In the name of this cooperation, contacts have already been established and are being developed with analogical training institutions in the Scandinavian countries, Germany and other European countries, as well the United States of America and Canada. Exchange of teaching staff members and students, their apprenticeship and practice in foreign countries has to become a tradition.”²⁶

In creating and developing its public defence education system, Estonia could rely on foreign aid. Unfortunately, foreign aid is unavoidably temporary and has a relatively limited scope. Therefore, it had to be used for the establishment of bases for the domestic training system, i.e. for the establishment of corresponding training potential in the form of scientific and pedagogic staff and learning technology.

Levels of public defence education

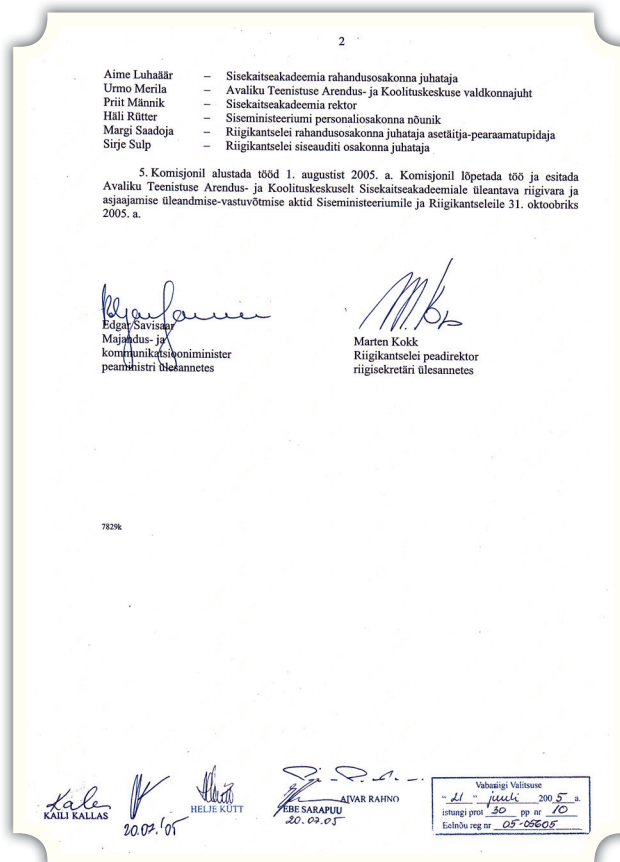
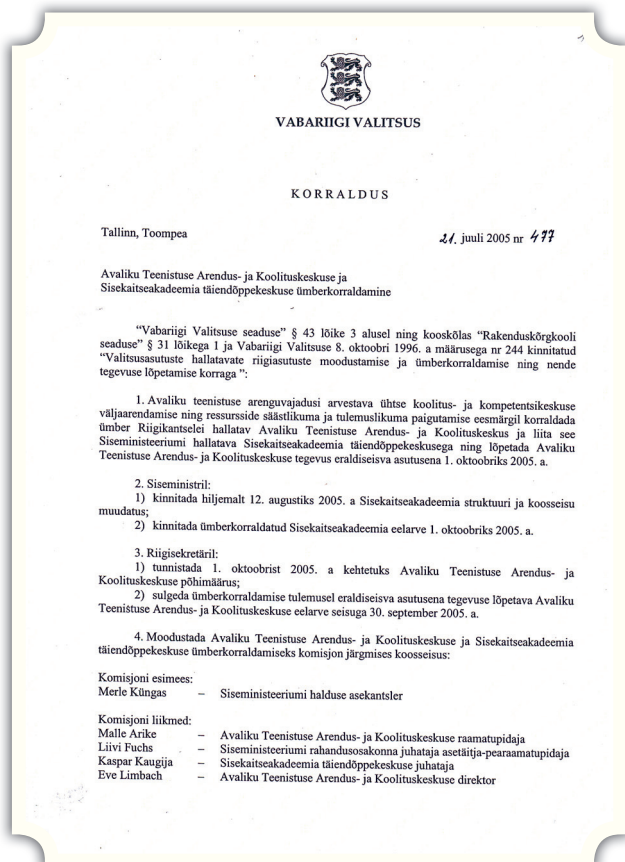
Pursuant to the International Standard Classification of Education (ISCED), education given in the public defence training system is situated between the 4th and 8th level of education. It excludes training in the form of practical training on the basis of basic school or secondary education that is given directly at the place of service in the course of which the skills and experience that are essential to the service are acquired. Such training is a temporary solution to the shortage of qualified civil servants and does not raise the trainee's level of education. Primary level vocational schooling (4th level of education) on the basis of secondary education takes place in a corresponding vocational school or in the training centre during a period of study of up to 2 years.

The highest occupational training (5th and 6th level of education) is given in an inter-agency higher educational

riumi) koolitusvajadusi rahuldab vastav erialakolledž. Viimaste koostöö ametkondadega kindlustab koolituse sisulise ja vormilise vastavuse ametkondade vajadustele, kuulumine ühte koolitusasutusse aga on tegur, mis integreerib erinevad õppekavad ning pedagoogilise protsessi riigi- ja kodanikukaitse vajaduste aspektist optimaalseks tervikuks.²⁷ Selleks sisekaitse õppesüsteemi kõrgemaks astmeks sai Eesti Sisekaitse Akadeemia.

institution of public defence where the training needs of every single interested agency (ministry) are met by a corresponding special college. Cooperation of these colleges with the within-named agencies ensures that the training will comply with regard to the content and form to the needs of agencies; however, belonging to the same training institution is a factor which integrates different study programmes and the pedagogical process into an optimal whole from the aspect of public defence and civil protection needs.²⁷ Estonian Academy of Security Sciences became the highest level of the public defence learning system.

Akadeemia õiguslik staatus

Põhikirja kohaselt oli akadeemia riiklik kaheastmelist kõrgharidust andev õppeasutus, mis valmistab ette korra- ja riigikaitse spetsialiste ja ametnikke. Esimesel astmel antakse 3–4 aastaga rakenduslik kõrgharidus, mis võimaldab töötada omandatud erialal spetsialistina või keskastme ametnikuna. Teisel astmel plaaniti anda 1–2 aastaga diplomeeritud kõrgharidus, mis võimaldanuks töötada peaspetsialisti, vanemametniku või tippjuhina. Õppetöö esimeselt astmelt teisele astmele ülemineku tingimuseks pidi olema üldjuhul praktiline töö akadeemias õpetatavatel erialadel.

Eesti Vabariigi haridusseaduse kohaselt, mis hakkas kehtima kaks nädalat enne akadeemia asutamist, ongi ülikooliharidus Eestis kaheastmeline. Esimese astme lõpetanu – diplomeeritud spetsialist, teise astme lõpetanu – magister või doktor.

Seega võis akadeemiat pidada põhikirja järgi ülikooli tüüpi õppeasutuseks, kuigi alles käivitusjärgus olevaks. Selline haridusmudel vastas muuhulgas täiesti tänapäevasele Bologna deklaratsioonile.

Tuleb tunnistada, et hariduse- ja eriti kõrghariduse valdkonna seadusandluse uuendamine oli sel ajal alles tööprotsessis ja seetõttu akadeemia loomise õiguslik mudel hilisema kõrgkoolide hierarhia väljakujundamise järel, ei mahtunud alati väga hästi sellesse õiguslikku süsteemi. Kuid akadeemia arengu seisukohalt oleks olnud hea, kui õigusriigi põhimõtteid austades oleks riik jäänud nende lubaduste juurde, mida ta varem õiguslikult ise oli kinnitanud. On selge, et Eesti Sisekaitse Akadeemia põhikirja väljatöötajad, tulevalt oma varasemast akadeemilisest taustast, said eeskujuna lähtuda Tartu Ülikooli põhikirjast, mis oli uuendatud ülikooli enda poolt 30. septembrist 1988. Sellele viitab selgelt Sisekaitseakadeemia esimese põhikirja artikkel 4, „et oma tegevuses juhindutakse Magna Charta Universitatum Europeumi põhimõtetest ja oma põhikirjast.” Tartu ülikooli ajaloo autorid on rõhutanud seda fakti isegi kui eriti olulist hariduspoliitilist sammu meie kõrghariduse ajaloos.²⁸ Eesti Sisekaitse Akadeemia põhikirja artikkel 1, määratles akadeemia staatuset väga laialt ja ebamääraselt: „Eesti Sisekaitse Akadeemia (edaspidi akadeemia) on riiklik

Legal status of the Academy

Pursuant to the statutes, the Academy was a public educational institution providing two-stage higher education which prepared public order and public defence specialists and officials. Professional higher education is given in the first stage within 3-4 years which enables graduates to work as specialists in the acquired specialty or as mid-level officials. At the second level it was planned to give certified higher education within 1-2 years which would have enabled graduates to work as chief specialists, senior officials or top officials. In general, the condition for transition from the first study level to the second was to be practical work in the specialties taught in the Academy.

Pursuant to the Republic of Estonia Education Act which entered into force two weeks before the Academy was founded, university education consists of two stages. The graduate of the first stage is a specialist with the diploma and the graduate of the second stage is a Master or a Doctor.

Thus, pursuant to the statutes, the Academy could be considered as a university type educational institution, although it was still in the start-up phase. Such educational model corresponded inter alia to the entirely contemporary Bologna Declaration.

It has to be admitted that updating the legislation in the field of education and especially higher education was still in the working process at that time and therefore the legal model for the foundation of the Academy did not always fit very well into such a legal system according to subsequent hierarchy for the development of institutions of higher education. However, from the point of view of the Academy it would have been good, if, respecting the principles of the state based on the rule of law, the state would have adhered to the promises the state itself had legally confirmed before. It is clear that the people who prepared the statutes of the Estonian Academy of Security Sciences could, due to their earlier academic background, take the statutes of the University of Tartu as their example which had been updated by the University on 30th September 1988. Article 4 of the first statutes of the Estonian Academy of Security Sciences clearly refers to this: “In its academic activities, the university shall take guidance from the principles of European universities as set out in the Magna Charta of European Universities”. The authors of the history of the University of Tartu have stressed this fact

kõrgharidust andev õppeasutus, kes valmistab ette korra- ja riigikaitse spetsialiste ja ametnikke.”²⁹ Eestis oli akadeemia põhikirja väljatöötamise ajal nn kiire õigusloome aeg, kus alati ei mõeldud, et riigi tahte kinnitamisel saab hiljem oluliseks ka vastuvõetud aktide vorm. Kuna akadeemia loomisega tundus selle loojatel kiire olevat ja oldi sunnitud end pidevalt asetama tollaste poliitiliste tõmbetuulte järgi, mis puhusid riigi Siseministeeriumi ja Politsei ameti kaudu, aga kindlasti oli vaja end paigutada ka ülikoolide ja tekkivate rakenduskõrgkoolide maastikule, kus kõik tegelesid sel ajal enda parema positsioneerimisega. Praktiliselt vahetult enne akadeemia esimese põhikirja kinnitamist Vabariigi Valitsuse poolt, oli parlamendis vastu võetud Haridusseadus³⁰, mille § 5 lõike 2 punktile 2 valitsus akadeemia loomist kinnitava määruse puhul tugines. Kui kuni 30. märtsini 1992 oleks olnud põhikirjaline märke – „riiklik kõrgharidust andev õppeasutus” tõlgendatav isegi riigi poolt ülalpeetava ülikoolina, siis alates Haridusseaduse jõustumisest hakkas Eesti haridusmaastik tegelikult oluliselt muutuma.

Kirjas Ülemnõukogu esimehele A. Rüttille ja juhatajale Ü. Nugisele ning valitsuse esimehele T. Vähile 06.07.1992. aastal palus rektor E. Raska toetust Eesti Sisekaitse Akadeemiale spetsialiseeritud ülikooli õigusliku staatuse andmiseks: „akadeemia tuleb algusest peale statueerida ning üles ehitada spetsialiseeritud ülikoolina nagu seda juba on pedagoogikaülikool, tehnikaülikool ja teised spetsialiseeritud kõrgharidust andvad õppe- ja teadusasutused.”³¹ Ühtlasi taotles ta akadeemia finantseerimist riigieelarve eraldi reall. Finantseerimine läbi kultuuri- ja haridusministeeriumi viis vahendite võrdsustavale jaotamisele kõrgkoolide vahel, mistõttu kannatasid akadeemia kui uue kõrgkooli huvid. Akadeemia kulutused tänu erialade spetsiifikale erinesid tunduvalt teiste koolide omadest.

Omaette seadust oli vaja, et ületada sõjaväestatud kodukorra, erinevate tsiviil- ja militaaralade koosõppe ja reservohvitseriõppega seotud probleeme. Samuti ka ametkondliku alluvuse lahendamiseks.

Funktsionaalselt ei sobinud akadeemia kultuuri- ja haridusministeeriumi alluvusse, kus ta oli asutamisest kuni 1. juulini 1995, mil viidi siseministeeriumi

as an especially important step in the history of our higher education.²⁸ Article 1 of the Statutes of the Estonian Academy of Security Sciences defined the status of the Academy very broadly: “Estonian Academy of Security Sciences (hereinafter the Academy) is a public educational institution providing higher education that prepares specialists and officials for public order and national defence.”²⁹ The statutes of the Academy were prepared during the so-called “busy time of legislative drafting” when it was not always thought that upon confirming the will of the state, the format of adopted legal documents will also be important later on. As the people who prepared the statutes seemed to be in a hurry and they were forced to position themselves continuously in accordance with political draughts of that time which were blowing through the Ministry of Internal Affairs and the Police Board, it was definitely necessary to place oneself on the landscape of universities and institutions of professional higher education where everybody was engaged in positioning themselves better at that time. Practically directly before the Government of the Republic approved the first statutes of the Academy, the Parliament had adopted the Education Act³⁰ § 5 (2) 2) on which the Government relied in adopting the regulation confirming the foundation of the Academy. When up to 30 March 1992 the statutory notation “public educational institution providing higher institution” would have been interpreted even by the state as a university maintained by the state, then after the Education Act entered into force the Estonian educational landscape started to change considerably.

In the letter dated 6 July 1992 addressed to Chairman of the Supreme Council A. Rützel, Speaker of the Supreme Council Ü. Nugis and Prime Minister of the Government Tiit Vähi, Rector E. Raska asked for support in order to grant the Estonian Academy of Security Sciences the legal status of a specialized university: “the Academy has to be statuated from the beginning and it has to be built as a specialized university like the Pedagogical University, the University of Technology and other educational institutions and scientific research establishment providing specialized education.”³¹ He also applied for funding for the Academy from a separate line of the state budget. Funding through the Ministry of Culture and Education led to equalized distribution of resources between institutions of higher education as a result of which the interests of the Academy as a new institution of higher education suffered. The expenses of the Academy were significantly different from the expenses of other schools due to the specific nature of

haldusesse. Ametkondadevahelise õppeasutusena koolitas ta spetsialiste sise-, justiits-, kaitse- ja rahandusministeeriumile. Kõigis neis oli oma ametkondlik spetsiifika, erinev organisatsioonikultuur, palgaskaala ja soodustused. Allutades akadeemia ühele neist, tähendas ülejäänute eiramist. Väljapääsuks oleks olnud otseallumine Vabariigi Valitsusele, mis oleks aga suurendanud valitsuskulusid.

Kontseptsiooni autorite arvates ei saanud riigikaitseharidus kui institutsionaliseeritud süsteem kujuneda juhulike subjektiivsete arvamuste ning taotluste pinnal, vaid pidi rajanema kindlal kontseptuaalsel alusel, mis on igati läbi kaalutud ja riiklikul tasemel aktsepteeritud. Kuna tegemist oli riigiehituslikult tähtsa valdkonnaga, mis pealegi nõudis palju ressursse, peeti vajalikuks riigikaitse hariduse põhimõtted ning korraldus esitada kinnitamiseks Riigikogule.

Kui rääkida akadeemia põhikirjast kui tema tegevuse õiguslikust alusest, siis 12. oktoobril 1993. aastal, vaatamata sellele, mida oli riik ette näinud rektori ametisse pühitsemisel, kujunes praktika olude sunnil hoopis teistsuguseks ja riigipead asendas esimesel akadeemia rektori inauguratsioonil Tallinna praostkonna abipraost õpetaja Gustav Piir, kes esimesele akadeemia rektorile ametiraha kaela pani.³² Tõsi, riigi parlamentki oli akadeemias samal päeval siiski esindatud riigikaitsekomisjoni aseesimehe Peeter Lorentsi, kes tekkinud olukorras püüdis akadeemiaperet omamoodi lohutada sõnadega: „paraku pole Eestis veel piisavalt väärtustatud riigi- ja sisekaitse haridust, kuid loodetavasti saabub aeg, mil selle vajadust hakatakse mõistma ka Toompeal.”³³

Paraku nimetas valitsus 1993. aastal oma korraldusega akadeemia rakenduskõrgkooliks, mis tähendas

specialities. A separate law was needed in order to overcome the problems which were related to militarized rules of procedure, teaching jointly different civil and military subjects and the reserve officers' study. And also for resolving administrative subordination.

The Academy did not fit functionally into the subordination of the Ministry of Culture and Education where it had been since its foundation until 1 July 1995 when it was included in the area of administration of the Ministry of Internal Affairs. As an inter-agency educational institution it educated specialists for the Ministry of Internal Affairs, the Ministry of Justice, the Ministry of Defence and the Ministry of Finance. All these had their departmental specificity, different organizational cultures, rates of salary and benefits. Subjecting the Academy to one of them meant that the others were ignored. Direct subordination to the Government of the Republic would have been a way out but this would have increased the Government expenses.

In the opinion of the authors of the concept, public defence education as an institutionalized system could not form on the basis of random subjective opinions and aspirations, instead it had to be founded on a solid conceptual basis deliberated in every way and accepted at a national level. As this was an important area in terms of building up the state that also required a lot of resources, it was considered necessary to submit the principles and organization of public defence education to the Parliament of Estonia for approval.

When we talk about the statutes of the Academy as the legal basis for the activities of the Academy, then on 12th October 1993, regardless of what the state had prescribed upon the inauguration of the rector, the practical situation proved to be altogether different due to circumstances, and upon the first inauguration of the rector of the Academy the head of the state was replaced by Deputy Provost Gustav Piir of the Tallinn Deanery who presented the Rector's Badge of Office to the first rector.³² True, the Parliament of the state was also represented on the same day by the Deputy Chairman of the National Defence Committee Peeter Lorents who tried to console the people of the Academy: “Unfortunately, education in the field of public defence and civil protection is not yet fully valued but hopefully the time will come when the need for it is understood also on Toompea Hill.”³³

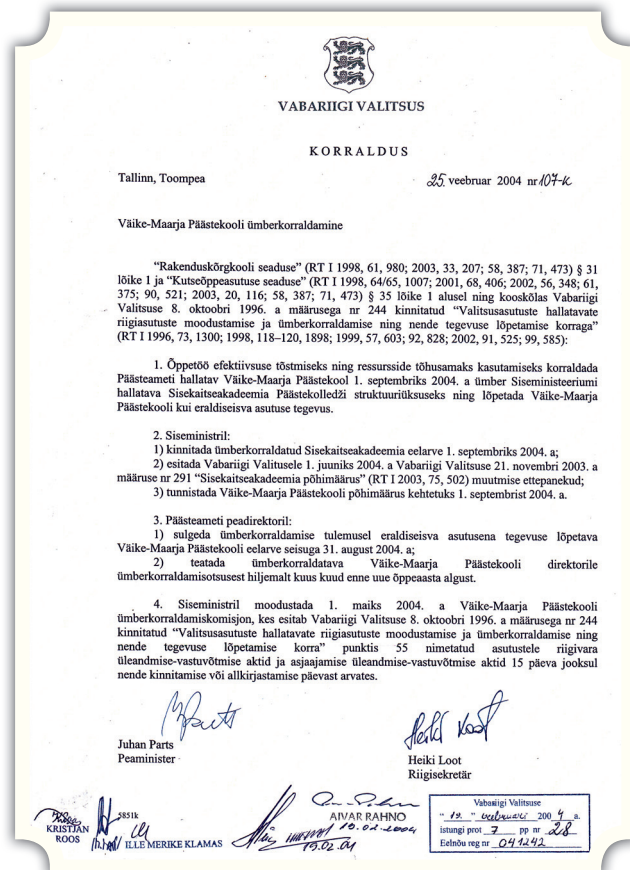
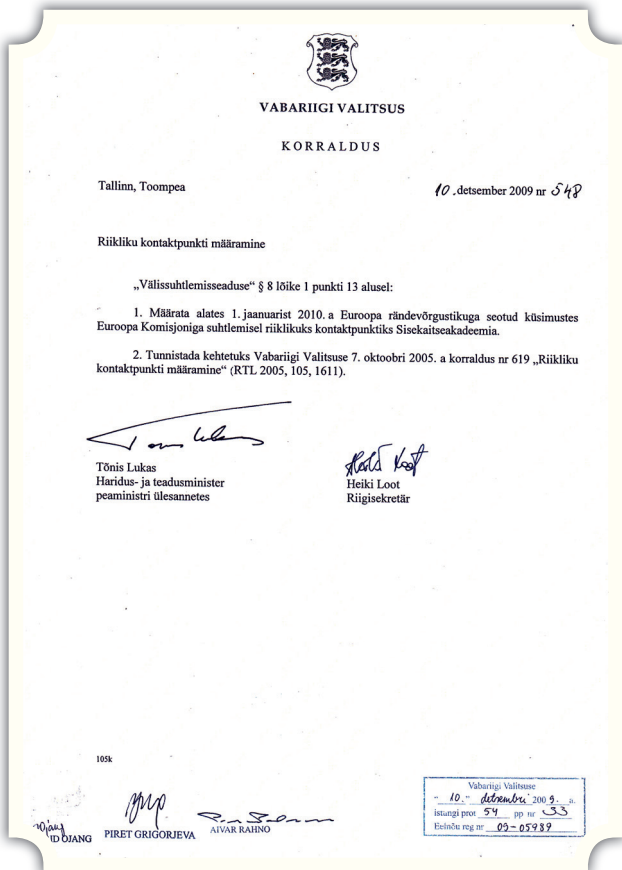
Unfortunately, in 1993 the Government named with its order the Academy an institution of professional higher

tolleaegses õigusruumis kraadiõppe keeldu. Õiguse teise astme kõrghariduse andmiseks ehk kraadiõppeks sai akadeemia uuesti tagasi 2009. aasta septembris kui algas sisejulgeolekualane magistriõpe. Esimesed akadeemia oma magistrid lõpetasid 2011. aasta juunis.

education that in the judicial field of the time meant the prohibition of post-graduate studies. The Academy regained the right to provide second stage higher education or the right for post-graduate studies in September 2009 when Master studies in the field of public defence began. The first Masters of the Academy graduated in June 2011.

Teaduspõhisus

Sisekaitseteenistuste efektiivne tegutsemine ei oleks olnud mõeldav ilma valdkondlike süva- ja rakendusuringuteta ning rahvusvahelise infovahetusega. Nende teostajana ja teadusliku uurimise keskusena nägid kontseptsiooni autorid eelkõige akadeemiat.

Põhikirja kohaselt olid akadeemia ülesanneteks teadustöö arendamine korra- ja riigikaitse- ning akadeemias õpetatavates valdkondades. Samuti õppejõudude ja teadlaste ettevalmistamine akadeemia ning teistele korra- ja riigikaitsealast koolitust andvatele asutustele. Teadustöö integratsioon õppetööga tuli tagada õppejõudude ja üliõpilaste osalemisega teadustöös ning teadurite osalemisega õppetöös.³⁴

Koolitussüsteem, mis ei tugine teadusele, kas sureb peagi välja või kujuneb pelgalt praktilise kogemuse uutele põlvkondadele ümberkantimise institutsiooniks. Just teadusele pidi tuginema õppejõudude ettevalmistamine akadeemia ja teistele korra- ja riigikaitsealast koolitust andvatele õppeasutustele.

Nagu sõnastatud kontseptsioonis „Rahvusliku haridussüsteemi suhteliselt autonoomse allstruktuurina suudab sisekaitseharidus eksisteerida ning ennast taastoota ja kvalitatiivselt uueneda vaid tingimusel, et teda ei käsitata lihtsalt kutseharidusena. Nagu teistegi haridusvaldkondade jaoks, nii ka sisekaitsehariduse toitev allikas on erialane kraadiõpe ja sellega kaasnev teadustöö. Sellepärast just kraadiõppe võimalikult kiire käivitamine loob sisulised eeldused kõrgekvaliteedilise sisekaitsehariduse süsteemi väljaarendamiseks Eestis.”³⁵

Rektor E. Raska algatusel hakkas akadeemia juba 1993. aastal välja andma oma akadeemilisi toimetisi, milles said teadustööde avaldamisvõimaluse akadeemia õppejõud ja teadurid. Tema rektoriks oleku ajal ilmus 5 toimetiste numbrit, milles ta ise oli üks viljakamaid autoreid.

Science basedness

Efficient functioning of public defence services would have not been possible without in-depth and applied research in the field and without international exchange of information. The authors of the concept saw primarily the Academy as the performer of such research and as the centre of scientific research.

Pursuant to the statutes, the tasks of the Academy included the development of research in the fields of public order and public defence and in the fields taught at the Academy. The tasks of the Academy also entailed the preparation of teaching staff and scientists for the Academy and other institutions providing education in the field of public order and public defence. The integration of research and studies had to be ensured with the participation of the teaching staff and students in research and with the participation of scientists in studies.³⁴

A training system that is not based on science will soon die out or will become only an institution for the transmission of practical experience to new generations. The preparation of teaching staff for the Academy and other educational institutions providing education in the field of public order and public defence was to be based namely on science.

Like it has been worded in the concept: “As a relatively autonomous sub-structure of national education system, the public defence education can exist, reproduce itself and renew qualitatively only on condition that it is not considered only as vocational education. Just like for other fields of education, professional postgraduate studies together with relevant research constitute a nourishing source for public defence education as well. Therefore, it is as fast as possible start-up of postgraduate studies that will create substantial preconditions for the development of a high-quality system of public defence education in Estonia.”³⁵

On the initiative of Rector E. Raska, the Academy started to publish already in 1993 its academic proceedings in which the teaching staff and scientists of the Academy had the opportunity to publish their scientific publications. During the time E. Raska was the Rector, 5 editions of publications were published in which he was one of the prolific writers.

Hariduse sisu

Akadeemia esimeseks põhiülesandeks sai „humanistliku maailmakäsituse, arenenud kodanikutunde ja põhjalike erialaste teadmistega spetsialistide ja ametnike koolitamine Eesti politseile, kinnipidamiskohade, kohtueelse uurimise- ja päästeametile, piirivalvele, kaitseväele ning teistele kodanike ja riigi turvalisust kaitsvatele talitustele”.³⁶

Selle eesmärgi saavutamiseks oli kõigis õppekavades lisaks erialaõpetusele sotsiaal- ja käitumisteadused, riigi- ja kodanikuõpetus, majandusteadus, õigusteadus, üld- ja eripsühholoogia, võõrkeeled, pedagoogika ja andragoogika, kehaline ja sõjaline kasvatus (subordineeritud tegutsemine ja relvakasutamise treening). Ei puudunud ka sellised õppeained nagu filosoofia, eetika, esteetika, loogika, käitumiskultuur, kõne- ja esinemiskunst ning kultuurilugu. Oma panuse andsid õppekava väliselt sotsiaalhariduse keskuse egiidi all tegutsenud laulukoorid, rahvatantsurühm, peotantsukursused, kunstiring, malering, akadeemias regulaarselt korraldatud kunstinäitused jm.³⁷

Sõjaväestaatus

Eestis kehtinud totaalkaitse printsiibi kohaselt olid sisekaitseteenistused riigi kaitsejõudude osa. Valdas enamuses on sisekaitseteenistujad ka täna relvakandjad. Relva kasutamiseks vajalikud teadmised ja oskused tuleb neile anda nii õppe- treeningtöö kui ka vastava kasvatusel abil, mis on lähedane sõjaväelisele. Seega on tsiviilohvitseride koolitamine sõjaväestatud režiimil õigustatud. Kontseptsiooni kohaselt oli akadeemias rektori käskkirjaga kehtestatud sõjaväestatud kodukord, mis eristas teda teistest kõrgkoolidest. Õppetöö ja olme olid korraldatud kaitseväge määrustikke järgides. Üliõpilasi nimetati kadettideks, nad kandsid kaitseväge välivormi, täitsid subordinatsioonireegleid ja taotlesid (reserv)ohvitseri auastmeid.

Akadeemia meesüliõpilased (va Sõjakooli kadetid) tegid erialase õppetöö kõrval läbi täieliku reservohvitseri 320 tunnise väljaõppe kursuse, millele lisan-

Content of education

The first main task of the Academy became “the training of specialists and officials with humanistic world view, a developed sense of citizenship and thorough professional knowledge for the Estonian Police, custodial institutions, pre-trial investigation authorities and the rescue board, the border guard, the Defences Forces and other services defending the security of the citizens and the state”.³⁶

In order to achieve this, all study programmes included in addition to the specialty study also social and behavioural sciences, political science and civic education, economics, legal science, general and special psychology, foreign languages, pedagogy and adult learning, physical and military education (subordinated action and weapons training). Such subjects like philosophy, ethics, aesthetics, logic, behavioural culture, rhetoric and performance art and cultural history were not missing either. Choirs, a folk dance group, ballroom dancing courses, art courses, the chess hobby group which operated under the auspices of the Centre of Social Education outside the study programme and art exhibitions which were regularly organized in the Academy, etc. also gave their contribution outside the study programme.³⁷

Militarisation

Pursuant to the principle of total defence which was effective in Estonia, internal security services formed a part of the Defence Forces. Internal security civil servants are predominantly arms bearers also today. The knowledge and skills that they need in order to use weapons must be given to them in the course of studies and training and also corresponding education that is close to military education. Thus, the training of civil officers using military regime is justified. According to the concept, military rules of procedure had been established in the Academy by the Rector's directive, which differentiated the Academy from other institutions of higher education. Study and daily life were organized observing the military regulations of the Defence Forces. Students were called cadets; they wore field uniforms of members of the Defence Forces, observed subordination rules and applied for (reserve) officer's ranks.

Male students of the Academy (exc. the cadets of the Military School) passed in addition to specialized study

dus praktiline treening. Sõjaväelisi distsipliine (riviõpe, kaitseväge määrustikud, laskeasjandus, taktika, topograafia, pioneeriasjandus jm) õpiti I ja II kursusel põhiliselt laupäeviti. Pärast III kursuse lõpetamist toimus suvevaheajal sõjaväelaager, kus tulevased reservohvitserid omandasid praktilisi oskusi. Kursuse lõpetanud pidid olema võimelised juhtima jalaväge rühma. Akadeemia esimese kolme lennu üliõpilased tegid selle kursuse läbi. Vabariigi president andis 180-le esimese ja teise lennu lõpetajale lipniku sõjaväelise auastme. Naisüliõpilased võisid reservohvitseri väljaõppe läbi teha vabatahtlikult. Mitmed neist kasutasid seda võimalust ja edukalt.

Vabariigi Valitsuse 15.10.1992 määrusega nr 299 loeti üliõpilaste õppeaeg akadeemias ja ohvitseri koosseisulisel kohal teenimise aeg võrdseks tegevteenistusega Eesti kaitseväes. Sama määrusega loeti akadeemia juhtkond, spetsialistid, õppejõud ja üliõpilased Eesti kaitsejõudude reserviks, keda vajaduse korral võis rakendada siseministri alluvuses tegutseva iseseisva sisekaitseüksusena.³⁸

also the reserve officer's full training course of 320 hours to which practical training was added. Military disciplines (drill, military regulations of the Defence Forces, weapons training, tactics, topography, combat support engineering, etc.) was learned during the 1st and 2nd course mainly on Saturdays. After the completion of the 3rd course, a military camp was held during summer holidays where future reserve officers acquired practical skills. The cadets who had completed the course had to be able to lead an infantry platoon. Academy graduates of the first three years passed this course. The President of the Republic awarded a military rank to 180 graduates of the first and second year. Female students could pass the reserve officers' training voluntarily. Several of them used this opportunity successfully.

With the Government of the Republic Regulation No. 299 of 15 October 1992 the students' study period at the Academy and the officers' period of service as part of the staff were considered as equal to active service in the Estonian Defence Forces. The same Regulation included the management of the Academy, specialists, teaching staff and students in the reserve of the Estonian Defence Forces who could, if necessary, be used as an independent public defence unit as subordinates of the Minister of Internal Affairs.³⁸

EESTI VABARIIGI RIIKLIK PATENDIAMET
Kaubamärgi registreerimise avaldus

Täidab Patendiamet:

(21) Taotluse nr. _____
(22) Saabumise kuupäev: _____
(51) Kiisa: _____
(44) Taotluse publitsereerimise kuupäev: _____
(10) Kehtivuse lõppemise kuupäev: _____

Täidab taotleja:

kodumaine taotleja välismaine taotleja kollektiivkaubamärk

1. Taotleja (ees- ja perekonnanimi või ettevõtte nimetus):
EESTI SISEKAITSE AKADEEMIA

2. Taotleja aadress, telefon, faks:
Kase tee 61, Tallinn, E80020 Eesti Vabariik
tel. 239 035, faks 238 137

3. Taotleja põhitegevusala, amet ja tegevuse alustamise aeg:
Õppe- ja teadustöö ja anda teostatav tegevus
alustamine aeg: 21.aprill.1992.a.

4. Patendivolinik (ees- ja perekonnanimi, büroo aadress, telefon, faks):

5. Kaubamärgi reproduktioon

6. Kaubamärgi kirjeldus
(shisa istoomistus, värvimääralistavad osad)

SDA embleemiks on T-kujuliste haardedega kreekse rist, mille keskel paikneb Eesti Vabariigi väike riigivapp. Vapist lähtuvad mõnda igat ristilaanra kolm kiirt, millest keskmine on pikem. Risti taha on paigutatud diagonaalselt rist haardedega kaks ristatud mõõka. Risti kuju lähtub Eesti Vabariigisümbolikaast. Vapist lähtuvad kiired tähistavad valgust, vabadust ja heiritust. Ristitud mõõgad sümboliseerivad valmisolekut oma rahva ja riigi kaitseks. Sõjundi alla on paigutatud laadine keelne: verbis aut re (sõna ja teoga).
Tärv: must-valge.

Akadeemia demilitariseerimine

Kuid üheksakümnendate teisel poolel hakkas ka Eesti laiemal haridusmaastikul toimuma korrastumine. Nii lootsid haridusmaastiku korrastajad näiteks rakenduskõrgkooli mudeli loomisega, kui teatavat korrapärasust loovat „imevitsa”, mis aga ajapikku imevitsaks siiski ei kujunenud. Rakenduskõrgkoolide eristamine avalik-õiguslikest ülikoolidest tegi lihtsamaks küll ülikoolide finantseerimise, aga peatselt selgus, et rakenduskõrgkooli mudeli alla tuli hakata painutama siiski väga erinevaid õppeasutusi, millest mõned, oma spetsiifika tõttu, ei tahtnud sinna väga hästi ära mahtuda. Probleem hakkas olema selles, et rakenduskõrgkooli mudelit tuli hakata seaduse jõustumisest peale rakendama üheltpoolt kõrgkoolidele, mis loodudki juba kõrgkooli mudeli järgi, samal ajal ka endistele tehnikumidele ja osaliselt isegi endistele kutsekoolidele, mis nüüd ajapikku olid saanud samuti endale rakenduskõrgkooli nimed. Seda tulevast vastuolu ei osatud näha ette ja seetõttu rakenduskõrgkooli seaduse rakendamisel muutusid ka nii mõnegi varasema rakenduskõrgkooli mudeli pooldaja vaated. Taoliseks näiteks sai ka sisejulgeoleku valdkonna haridus. Aastatel 1991–1998 oli akadeemia eksisteerinud kui õiguslik mudel formaalselt mitmel erineval kujul (veel enne 1992 Politseiakadeemia, Eesti Sisekaitse Akadeemia, Eesti Riigikaitse Akadeemia), kuid paraku polnud avalikkuse jaoks formuleeritud, milline oli see „rakendusliku sisejulgeoleku, sisekaitse, kaitsevälise õppeasutuse“ eeskujuks olnud mudel. Mida mõtlesid need inimesed, kes ammu enne „rakenduskõrgkooli seaduse“ vastuvõtmist rääkisid rakendusliku kõrgkooli mudelist. 2012. aastal pole meil enam võimalik seda järele küsida mitte kõigilt akadeemia esialgses faasis tegutsenud inimestelt. Seda enam veel juristidelt, kes akadeemia alusdokumentide loomisel mõtlesid tol ajal kehtinud õiguslikes kategooriates.³⁹ Aare Kruuseri poolt 2012. aasta kevadel kirja pandud mälestustes tuli aga välja vastus, mida mõtlesid 1991.a. Eduard Raska, Jüri Nurme, Leonid Zutskov, Rein Kallaste jt, kui nad politseiuurijate ettevalmistuse puhul rääkisid juriidilisest haridusest rakenduskõrgkooli tasandil. Nad said

Demilitarisation of the Academy

However, during the second half of the 1990s, the wider Estonian educational landscape also started to regulate itself. For example, the regulators of the educational landscape hoped to establish, with the development of the professional higher educational institution model, a “magic wand” which would create certain regularity; however, the model proved not to be a magic wand. Differentiation of institutions of professional higher education from public law universities made the funding of universities easier but it was soon found out that very different educational institutions had to be forced under the professional higher educational institution model of which some, due to their specific nature, did not fit there under very well. The problem was that since the law entered into force the model for institutions of professional higher education had to be applied on the one hand to institutions of higher education which had already been established according to the model for institutions of higher education and on the other hand also to former technical schools and partially even to former vocational schools which in the course of time had also been given the name of an institution of professional higher education. This future antagonism could not be predicted and therefore, upon the application of the Institutions of Professional Higher Education Act the views of several former supporters of the model for institutions of professional higher education changed. Education in the field of internal security also became a similar example. In 1991–1998, the Academy had existed as a formal legal model in several different forms (before 1992 the Police Academy, the Estonian Academy of Security Sciences, the Estonian National Defence and Public Service Academy), but unfortunately, it had not been formulated for the public what was this model which had served as an example for “the educational institution in the field of internal security, public order and the Defence Forces”. What were these people thinking who long before the adoption of the Institutions of Professional Higher Education Act talked about the model of institutions of professional higher education? In 2012, it is no longer possible for us to ask this from all of the people who were involved in the initial stage of the Academy. Not to mention the lawyers who, upon the drafting of the basic documents of the Academy, were thinking in legal categories which were effective at that time.³⁹ However, in the memories written by Aare Kruuser in the

loomulikult lähtuda oma ajast ja selles ajas eksisteerinud eeskujudest. NSV Liidus valmistati ette juriste ülikoolides (viieaastane ja üldisem õpe) ja rakendusliku suunaga instituutides⁴⁰ (neljaaastane õpe, milles vähem üldaineid, aga seda enam praktilist õpet ja üldjuhul kasarmusüsteemiga kõrgkoolides), mis olid NSV Liidus aga mõlemad võrdsustatud tööturul kui juriidilist kõrgharidust andvad mudelid.

Seetõttu, kuigi sisejulgeoleku- ja kaitsevälise õppe organisatsioonilise vormi suhtes kasutasid paljud asjatundjad rakenduskõrgkooli mõistet enne rakenduskõrgkooli seaduse vastuvõtmist, teadmata seejuures ette, et 21. sajandil Eesti rakenduskõrgharidus omandab hoopis laiemat tähendust, kui seda mõisteti kuni aastani 1991. Loomulikult ei kujutanud mõistete sellist ümberdefineerimist enamus rakenduskõrgkooli idee aktiivsetest pooldajatest (pooldades veidi vähemat üldainete õpetamist kui seda anti Tartu ülikooli õigusteaduskonnas), olles mingis staadiumis tõeliselt šokeeritud, kui üha enam hakkasid rakenduskõrgkoolide staatust saama tehnikumid- ja kutsekoolid, mis ei mahtunud loomulikult nende rakenduskõrgkooli ideaalmudelisse. Seega, kõik kes sisejulgeolekualase hariduse alal enne rakenduskõrghariduse seaduse vastuvõtmist rääkisid rakenduskõrgharidusest sisejulgeoleku alal, mõtlesid tegelikult nelja aastast instituudi süsteemi, mis NSV Liidus oli võrdsustatud täiemahulise kõrghariduse staatusega.

Sisekaitseakadeemia juhtidele, kes oli lootnud saada enda elu korraldamiseks oma seadust, väideti osade poliitikute poolt, et see ülesanne on nüüd täidetud, sest rakenduskõrgkooli seaduse paragrahv 2 lõige 2 andis „Sisekaitsealase kõrghariduse määratluse”, mis arvati olevat „õppeasutus, kus toimub riigi sisejulgeoleku ja sisekaitsealase rakenduskõrgkooli põhimääruses nimetatud teistel avaliku teenistuse õppekavadel rakenduskõrgharidusõpe ning võib toimuda magistriõpe ja õpe keskkariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi.”⁴¹ Oli selge, et see, millisesse õiguslikku mudelisse tahtis riik painutada Sisekaitseakadeemia tema tegevuse seitsmendal aastal, polnud kuidagi see kõrgkool, mida olid lootnud luua Eesti riigi vajadustest lähtuvalt akadeemia rajajad ja mille ümber oli selleks ajaks kujunenud juba kindel organisatsiooni identiteet akadeemia liikmete ja kas-

spring of 2012 an answer emerged to the question of what did Eduard Raska, Jüri Nurme, Leonid Zutskov, Rein Kalaste and others think in 1991 when they talked about legal education on the level of an institution of professional higher education in preparing police investigators. Naturally, they could take guidance from their time and the examples that existed in that time. In the Soviet Union, lawyers were prepared at universities (a 5-year and longer general education) and in institutions of applied education⁴⁰ (4-year study, contained less general subjects but more practical study and generally in institutions of higher education with a barrack type system), however, both of which had been equalized in the labour market in the Soviet Union as models providing legal higher education.

Therefore, although many experts used the definition of an institution of professional higher education concerning the organizational format of the education in the field of internal security and the Defence Forces before the Institutions of Professional Higher Education Act was adopted, they did not know that in the 21st century the Estonian professional higher education will acquire an altogether wider meaning than that which was understood up to 1991. Naturally, most active supporters of the idea of the institution of professional higher education could not imagine such redefining of the definitions (supporting the teaching of slightly less general subjects than in the Faculty of Law at the University of Tartu), being truly shocked in some stages when the status of an institution of professional higher education was increasingly more often granted to technical schools and vocational school, which naturally did not fit in their ideal model of an institution of professional higher education. Thus, all who before the adoption of the Institutions of Professional Higher Education Act talked in the field of internal security education about professional higher education in the field of internal security actually meant the 4-year system of an institute that in the Soviet Union was equal to the full status of higher education.

It was claimed by some politicians to the leaders of the Estonian Academy of Security Sciences who had hoped to get a law that would organize their life that this task had now been fulfilled because § 2 (2) of the Institutions of Professional Higher Education Act provided the definition for an institution of professional higher education which was thought to be “ an educational institution where professional higher education in internal security and according to other public service curricula specified in the stat-

vandike seas. Kuna Sisekaitseakadeemia põhimäärus kinnitati neli päeva enne „Rakenduskõrgkooli seaduse“ vastuvõtmist, siis leiame 4. juuni 1998. aasta valitsuse määrusest (nr. 125) alusnormina viite vaid Vabariigi Valitsuse seaduse ja Eesti Vabariigi haridusseadusele.⁴² Akadeemia õigusliku staatuse suhtes oli astunud nüüd tõesti kardinaalne samm, sest määruse jõustumise päevast pidid saama otsa akadeemia kollegiaalsete otsustamiskogude volitused, millistel olid suuresti analoogsed õigused kui täna avalik-õiguslike ülikoolide kogudel. Akadeemia nime sage vahetus oli raskesse seisusse pannud ka valitsuse määruse koostajad, sest kui tekkis vajadus tühistada senise akadeemia õiguslikku staatust määrav akt - 15. aprilli 1992. aasta valitsuse määrus nr. 117, siis oleks tulnud määruses viidata akadeemiale kui Eesti Sisekaitse Akadeemiale, viidatakse aga mitteeksisteerinud Eesti Riigikaitse Akadeemiale. Samas arvati vajalikuks tühistada akadeemia staatust määrav teinegi oluline valitsuse määrus Eesti Riigikaitse Akadeemia kohta,⁴³ mis oli teinud Eesti Sisekaitse Akadeemiast Eesti Riigikaitse Akadeemia. Akadeemia tulevase staatuse suhtes oli kindlasti oluline akadeemias õppivate kadettide õiguslik staatuse õpingute ajal akadeemias, kus määruse paragrahvi 3 lg 2 alusel tühistati senine õppijate õigus, mis võrdsustas akadeemias õppimise teenistusega Eesti Kaitseväes.⁴⁴ Kuna akadeemia üleviimisel Siseministeriumi haldusalasse säilitati akadeemiale nii seni kehtinud põhimäärus (muudatused pidid tulema tulevikus) kui ka tema eriline staatus, siis otsustas valitsus 1998. aastal tühistada Vabariigi Valitsuse enda määruse „Eesti Riigikaitse Akadeemia üleviimine Siseministeriumi valitsemisalassee.“⁴⁵ Ilmselt tulenes taoline samm sellest, et oleks edaspidi lihtsam akadeemia asjade käigus õiguslikku korda pidada. Nimetatud sammuga otsustas valitsus muuhulgas veel kord muuta akadeemia nime – nimetades selle 4. juuni 1998. aasta määrusega (nr. 125) – Sisekaitseakadeemiaks. Tõsi, valitsuse aktis põhjendatakse seda akadeemia nimemuutuse vajadust juba üpris traditsiooniliselt, et „akadeemia õigusliku seisundi kooskõlla viimiseks Vabariigi Valitsuse seadusega ja Eesti Vabariigi haridusseadusega“ tuleb muuta akadeemia nime.⁴⁶ Omades ülevaadet sellest, kuidas akadeemia varasem õigusliku staatuse mudel tasalülitati, on olu-

utes of the institution of professional higher education for public defence is provided, where Master's study and studies according to secondary vocational education curricula conducted on the basis of secondary education may be undertaken”.⁴¹ It was clear that the legal model into which the state wanted to bend the Estonian Academy of Security Sciences in its seventh year of operation was in no way the institution of higher education that the founders of the Academy had hoped to establish on the basis of the needs of Estonian state and around which a definite organizational identity had formed among the members and alumni of the Academy by that time. As the statutes of the Estonian Academy of Security Sciences were confirmed four days before the Institutions of Professional Higher Education Act was adopted, we find in Regulation No. 125 of 4 June 1998 of the Government of the Republic as reference provision only reference to the Government of the Republic Act and the Republic of Estonia Education Act.⁴² Now, a truly fundamental step had been taken because, as of the day of entry into force of the regulation, the authority of collegial decision-making body of the Academy, which had largely analogical rights as the bodies of public law universities have today, was to end. Frequent change of the name of the Academy had put the people who had prepared the regulation in a difficult situation because when it became necessary to repeal the legal act establishing the legal status of the Academy which had been effective thus far – Regulation No. 117 of 15 April 1992 of the Government of the Republic – reference in the regulation should have been made to the Academy as the Estonian Academy of Security Sciences, but instead reference is made to the Estonian National Defence and Public Service Academy that did not exist. At the same time, it was considered necessary to repeal yet another relevant regulation of the Government concerning the Estonian National Defence and Public Service Academy⁴³ which had changed the Estonian Public Service Academy into the Estonian National Defence and Public Service Academy. In terms of the future status of the Academy, the legal status of cadets of the Academy during their studies at the Academy was definitely important – pursuant to § 3 (2) of the regulation, a former right of the students, which equalled study at the Academy with military service in the Defence Forces, was repealed.⁴⁴ As upon transfer of the Academy into the administrative area of the Ministry of Internal Affairs both the statutes of the Academy which had been in force thus far (amendments were to be made in the future) and special status of the

line teada, millega siis senine õiguslik mudel asendus. Akadeemia asetamine rakenduskõrgkoolide sekka, tähendas analoogselt asetamist ministeeriumi hallatava asutuse staatusse. Vahe oli vaid selles, et kui ülejäänud rakenduskõrgkoolid olid haridus- ja teadusministeeriumi hallatavad asutused, siis Eesti Riigikaitse Akadeemia õigusjärglasest oli saanud kaks eristaatusega rakenduskõrgkooli: kaitseväelise õppe oli riigikaitse rakenduskõrgkoolina arvatud kaitseväe struktuuriüksuseks⁴⁷, siis akadeemia ülejäänud osast pidi saama nüüd Siseministeeriumi hallatav asutus.⁴⁸

Academy were preserved, the Government decided to repeal in 1998 the Regulation of the Government of the Republic “Transfer of the Estonian National Defence and Public Service Academy into the Area of Government of the Ministry of Internal Affairs”.⁴⁵ This step was probably caused by the fact that in the future it would be easier to maintain legal order concerning the course of events of the Academy. With the within-named measure the Government decided among other things to change once again the name of the Academy – naming it the Estonian Academy of Security Sciences with Regulation No. 125 of 4 June 1998. True, the need to change the name of the Academy is rather traditionally substantiated in the regulation of the Government that “in order to bring the legal status of the Academy into conformity with the Government of the Republic Act and the Republic of Estonia Education Act” the name of the Academy has to be changed.⁴⁶ Having an overview of how the Academy’s earlier model of legal status was levelled it is important to know with which the former legal model was replaced. Placing the Academy among the institutions of professional higher education analogically meant that it was placed in the status of an agency administered by the ministry. The only difference was that when the remaining institutions of professional higher education were institutions administered by the Ministry of Education and Research, the legal successor of the Estonian National Defence and Public Service Academy had been divided in two institutions of professional higher education with a different status: the Defence Forces training was included as an institution of professional higher education in the field of national defence in the structural unit of the Defence Forces⁴⁷ and the remaining parts of the Academy were to form an institution which is now administered by the Ministry of Internal Affairs.⁴⁸

Kokkuvõte

Kõrgkooli loomine on suur, keerukas ja aeganõudev protsess. Eriti veel kui on tegemist nii unikaalse õppeasutusega, kus õpivad koos militaar-, paramilitaar- ja tsiviilerialade üliõpilased. Igal ametkonnal, kus kooli lõpetajad tööle pidid asuma, oli oma nägemus valdkonna koolituse sisust, kooli sisekorrast, õppuri staatusest jne. Läks vaja palju sihikindlust ja visadust, et neid seisukohti ühtlustada ja toimiv erialakolledžite koostus luua. Tuli teadlikult eirata traditsioonilisi lähenemisviise ja harjumuspäraseid mudeleid.

Meenutustes Sisekaitseakadeemia 15. aastapäevaks kirjutas esimene rektor Eduard Raska: „Seepärast tuli akadeemia loomisel 1991. aastal alustada sõna otseses mõttes nullist: koostada väikeriigile jõukohane koolitusala arendamise kontseptsioon, määratleda akadeemia koht ja ülesanded selles, leida võimekad inimesed kavandatu elluviimiseks ning seada akadeemiale kui koolitusala alusinstituutsioonile riigi ja rahvuse julgeoleku tagamise üldise eesmärgi kontekstis põhjendatud arenguülesanded ja kriteeriumid.”⁴⁹

Kõigi nende ülesannetega toimetulemiseks nappis aega, sest iseseisev kaitsestruktuure vajav riik oli olemas. Seetõttu toimus nende ülesannete lahendamine mõneti ebaloogilises järjestuses. Kool asutati ja põhikiri kinnitati enne kui valmis koolitusvaldkonna kontseptsioon. Praktiline tegevus ennetas mõnigi kord teoreetilise mõtte, kuna elu oma kiiret lahendamist vajavate probleemidega surus peale. Võib öelda, et akadeemia ja tema loomise kontseptsioon valmisid suures osas üheaegselt.

Esialgse kontseptsiooni mitmed põhiprintsiibid nagu koolitussüsteemi demokraatlik korraldus, süsteemsus, avatus, sünergia erinevate erialade kooskoolitamisest, õppetöö teaduspõhisus, rahvusvaheline koostöö jt. on säilinud ka tänapäeva akadeemias. Suurimaks muutuseks on kaitsevähariiduse eraldamine, reservohvitseriõppe lõpetamine ja sellest tulenev loobumine sõjaväestatud kodukorrast 1998. aastal. Nende muutustega sai akadeemiast sisejulgeolekuvaldkonna kõrgkool, kus toimub õppetöö kutse-, kõrg- ja magistrihariduse tasemel, väga mahukas

Summary

The foundation of an institution of higher education is a big, complicated and time-consuming process. Especially, if it is such a unique educational institution where students of military, paramilitary and civil fields study together. Every authority in which the graduates of the school were to start their employment, had its own vision of the content of the training, the internal procedure rules of the school, the student's status, etc. It took a lot of perseverance and stamina to unify these opinions and form a functioning combination of special colleges. Traditional approaches and customary models had to be consciously ignored.

In his recollections for the 15th anniversary of the Estonian Academy of Security Sciences the first Rector Eduard Raska wrote: “That is why upon founding the Academy in 1991 we had to start from zero in the direct sense of the word – to prepare a concept for the development of a training area that can be accomplished by a small country, to determine the place of the Academy and the tasks, to find capable people to carry out the plans and to set for the Academy as the basic institution in the field of training the development objectives and criteria that are justified in the context of general objective to ensure the security of the state and the nation.”⁴⁹

There was not enough time to cope with all these tasks because an independent state that needed defence structures already existed. Therefore, the solving of tasks took place in a somewhat illogical sequence. The school was founded and the statutes were approved before the concept for the field of training. On several occasions, practical activities preceded the theoretical thought, as the life with its problems that needed to be solved was pushing. It can be said that the Academy and the concept for its foundation were largely completed at the same time.

Several basic principles of the initial concept like democratic organization of the training system, systematics, openness, synergy from teaching different specialties together, knowledge based study, international cooperation, etc. exist in the Academy also today. The biggest change is the separation of the education of the Defence Forces, ending the reserve officer's study and correspondingly waiver from militarized rules of procedure in 1998. With these changes the Academy became an institution of higher education in the field of internal security where studies take place at the level of vocational education, higher educa-

täienduse ning teadus- ja arendustegevus kõigis sisejulgeolekuala valdkondades.

Akadeemia näol on loodud heal tasemel, omanäoline, tugeva organisatsioonikultuuriga⁵⁰ kõrgem paramilitaarne õppeasutus, mille tegutsemismudel pälvib laialdast huvi kogu maailmas ja mis esimese kõrgkoolina Eestis pälvis kõrgeima rahvusvahelise institutsionaalse akrediteeringu.

tion and Master's education, thoroughly comprehensive in-service training is provided and research and development activities are performed in all fields of internal security.

A high-level original paramilitary educational institution with a strong organizational culture⁵⁰ has been founded in the form of the Academy the operating model of which attracts wide interest everywhere in the world and which was the first Estonian institution of higher education to which the highest international institutional accreditation was granted.

¹ Raska, E., „Riik ja kodanikud vajavad kaitset”, Eesti Sõnumid, 5.–7. juuli 1994, 5. juuli, lk 2.

² Siseministri 2. augusti 1990.a. käskkiri nr. 128 „Eesti Vabariigi Valitsuse ja NSV Liidu Siseministeeriumi vahel sõlmitud kokkuleppes vastastikuste suhete kohta siseasjade organite tegevussfääris”.

³ Politseiameeti Politseiakadeemia likvideeriti VV määrusega 8. mail 1992. nr 139 ja sellest sai aastaks Eesti Sisekaitse Akadeemia filiaal. VV määrusega 21. maist 1993 nr 158 moodustati filiaali baasil Tallinna Politseikool Siseministeeriumi alluvuses, mis aga peagi lõpetas koolitustegevuse.

⁴ Aimre, I., „Eesti politseisotsioloogilised uuringud siirdeperioodi sotsiaalses ruumis”, 8 Sisekaitseakadeemia Toimetised, (2009), 6-31, lk 6.

⁵ Kruuser, A., „Akadeemia asutamise idee sünd”, Verbis aut Re, märts-aprill 2012, lk 3.

⁶ Ibid.

⁷ Kasemäe, R., Kaks kooli, kaks riiki, üks amet. (Tallinn, kirjastus „Olion”, 2011), lk 112–113.

⁸ Nurmela, E., „Meenutusi Sisekaitseakadeemia loomisest”, Verbis aut Re, aprill 2007, lk 1.

⁹ Kruuser, A., Akadeemia asutamise idee sünd, supra nota 5, lk 3.

¹⁰ Suve, P., „Politsei areng läbi aegade”, 23 Riigikogu Toimetised, (2011), 153-160, lk 153.

¹¹ Angelstok, F. (koost), Sisekaitseakadeemia 15 aastat. 1992–2007 (Tallinn: Sisekaitseakadeemia kirjastus, 2007), 142 lk, lk 14.

¹² Ibid, lk 15.

¹³ Zaccor, A. M., „Problems in the Baltic Armed Forces”, 8 The Journal of Slavic Military Studies (1995), No 1, pp 53-72.

¹⁴ Raska, E., Riik ja kodanikud, supra nota 1.

¹⁵ Raska, E., „Eesti riigi ja tema kodanike julgeolekut kaitsvate teenistuste väljaõppesüsteemi arendamine”, Lõpparuanne, Põhja Atlandi Lepingu Organisatsioon, Institutsionaalsete Teadusstipendiumide Programm Demokraatlikele Asutustele, Eesti Riigikaitse Akadeemia, Tallinn, 1994, 39 lk, kättesaadav Sisekaitseakadeemia raamatukogus, lk 16–17.

¹⁶ Fred Ise kiri Eesti Kaitseministeeriumi sõjalise hariduse ja teaduse arengu planeerimise töörühma esimehele akadeemik Boris Tammele 10.09.1997, kirja koopia kättesaadav Sisekaitseakadeemia raamatukogus.

¹⁷ Eesti Sisekaitse Akadeemia ajutine põhikiri, RT 1992, 14, 234.

¹⁸ Heaks võrdluseks ajastu vaimust Eesti seadusandluses. – vt. Taasvabanenud Eesti Põhiseaduse eellugu. Tartu: Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts, 1997, 302 lk.

¹⁹ Eesti sisekaitsehariduse kontseptsioon, Eesti Sisekaitse Akadeemia, Tallinn, 1993, 9 lk, kättesaadav Sisekaitseakadeemia raamatukogus.

²⁰ Raska, E., „Eesti riigi ja tema kodanike julgeolekut kaitsvate teenistuste väljaõppesüsteemi arendamine”, supra nota 15.

²¹ Raska, E., Riik ja kodanikud, supra nota 1.

²² Raska, E., „Sisejulgeolek ja turvalisus. Probleemi sotsiaalne kontekst”, 6 Sisekaitseakadeemia Toimetised (2007), lk 21–38, lk 22.

²³ Raska, E., Eesti riigi ja tema kodanike, supra nota 15, lk 7.

²⁴ Ibid, lk 18.

²⁵ Eesti sisekaitsehariduse kontseptsioon, supra nota 19, lk 4.

²⁶ Raska, E., „Eesti Sisekaitse Akadeemia“, 1 Juridica (1993), nr 1, 18-19, lk 18

²⁷ Raska, E., Riik ja kodanikud, supra nota 1.

²⁸ Hiio, T. Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli taastamine (1988–1995). – Universitas Tartuensis 1632–2007. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2007, lk. 670.

- ²⁹ SKAArhiiv, n. 1, s. 1, l. 2.
- ³⁰ Haridusseadus oli jõustunud 30.märtsil 1992 .
- ³¹ Kirja koopia on kättesaadav Sisekaitseakadeemia raamatukogus.
- ³² Peterson, V., Aasta hiljem. – *Verbis aut Re*, 1993, nr. 10(13), lk. 1.
- ³³ Peterson, V., Aasta hiljem. – *Verbis aut Re*, 1993, nr. 10(13), lk. 1.
- ³⁴ Eesti Sisekaitse Akadeemia ajutine põhikiri, supra nota 17, artikkel 80.
- ³⁵ Eesti sisekaitsehariduse kontseptsioon, supra nota 19, lk 3.
- ³⁶ Eesti Sisekaitse Akadeemia ajutine põhikiri, supra nota 17, artikkel 3.
- ³⁷ Aimre, I, Mesila, T. (toim), Eesti Riigikaitse Akadeemia 1992–1998 (Tallinn: Eesti Riigikaitse Akadeemia kirjastus, 1998), lk 42–43.
- ³⁸ Määruse selle punkti tühistas valitsus 1998. aasta juunis kui akadeemia nimetati ümber Sisekaitseakadeemiaks.
- ³⁹ Kruuser, A., Akadeemia asutamise idee sünd. – *Verbis aut Re*, märts-aprill 2012, nr. 3(215), lk. 3.
- ⁴⁰ Täna on need endised instituudid, millest mõned olid juba enne 1991. aastat väga kuulsad oma heade profesooride rohkuse poolest (näiteks Sverdlovskis, Saraatovis jne) kõik saanud ülikoolide staatuse nagu juhtus instituutidega ka Eestis.
- ⁴¹ RT, I, 1998, 61, 980.
- ⁴² RT, I, 1998, 51, 770.
- ⁴³ RT, I, 1993, 48, 655.
- ⁴⁴ RT, 1992, 42, 564.
- ⁴⁵ vt. RT, I, 1995, 49, 753. Õigusteoreetiliselt on muidugi taoline põhjendus tõeliselt unikaalne, aga ilmselt selle määruse koostajad mõtlesid eelkõige oma hetkeolukorra lihtsamaks tegemisele ja mitte eriti pikalt ajalooli, et kuidas kord võiks taoline otsus tulevikus ajaloolaste ülevaadetes paigutada laiemasse konteksti. 1998.aastal elas Eesti riik ikka veel üleminekuaja põhimõtte järgi, et vähemalt kõigi erakondade poliitiliste reformidega oli ametnikel alati väga kiire, sest poliitikud neid pidevalt survestasid oma soovide läbiviimisele.
- ⁴⁶ RT, I, 1998, 51, 770.
- ⁴⁷ vt. RT, I, 2003, 20, 116; RT, I, 2003, 20, 20.
- ⁴⁸ RT, I, 1998, 61, 980.
- ⁴⁹ Angelstok, F, supra nota 11, lk 6.
- ⁵⁰ Roots, H., *Organisatsioonikultuuri tüübid* (Tallinn: Sisekaitseakadeemia kirjastus, 2002), 192 lk, lk 183–187.

EESTI RIIGIKAITSE AKADEEMIA